

DATAOMBUDSMANNENS
BYRÅ

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2024

DATAOMBUDSMANNENS BYRÅ

B 11/2025 rd

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2024

DATAOMBUDSMANNENS BYRÅ

Innehåll

Dataombudsmannens byrå tryggar rättigheter och friheter i behandlingen av personuppgifter	4
Dataombudsmannen Anu Talus: Bekanta teman i en föränderlig miljö.....	6
Biträdande dataombudsman Heljä-Tuulia Pihamaa: Ett mångsidigt år för dataskyddet i ärenden inom den privata sektorn	9
Biträdande dataombudsman Annina Hautala: År 2024 har varit ett år med stora frågor.....	12
Dataombudsmannens byrås år 2024 i siffror	14
Händelser 2024	16
Tyngdpunkter i dataskyddsarbetet	18
Översikt över antalet ärenden, utvecklingsåtgärder och uppgifter som förnyas.....	18
Antalet personuppgiftsincidenter fortfarande stort	22
Gränsöverskridande ärenden och europeiskt samarbete	24
Internationella dataöverföringar	27
Stöd till personuppgiftsansvariga och dataskyddsombud	28
Tillsyn och samarbete	30
Påföljdskollegiet: påföljdsavgifter för förseelser mot dataskyddslagstiftningen	30
Granskningsverksamhet.....	32
Privata sektorn	33
Finanssektorn.....	35
Offentliga sektorn	37
Social- och hälsovården.....	37
Småbarnspedagogik och undervisning	39
Justitie- och säkerhetsförvaltningen	41
Övrig offentlig förvaltning.....	42
Organisation, personal och ekonomi.....	43
Rådgivning och kommunikation – svar på informationsbehov	45
Bilagor	
Anhängiggjorda och behandlade ärenden 2022–2024.....	49
Utlåtanden från dataombudsmannens byrå 2024.....	50
Utlåtande om utvärdering och bekräftelse gällande den interna kontrollen.....	57
Riktlinjer och utlåtanden från Europeiska dataskyddsstyrelsen 2024	58

Dataombudsmannens byrå tryggar rättigheter och friheter i behandlingen av personuppgifter

Dataombudsmannens byrå är en självständig och oberoende myndighet som övervakar efterlevnaden av dataskyddslagstiftningen och andra bestämmelser som gäller behandling av personuppgifter.

Byrån främjar medvetenheten om rättigheter, skyldigheter och möjligheter i anslutning till behandling av personuppgifter. Dataombudsmannens byrå har bland annat till uppgift att utföra utredningar och granskningar, ge utlåtanden om lagstiftningsmässiga och administrativa reformer samt påföra administrativa påföljder för överträdelser av dataskyddsförordningen.

Dataombudsmannen samarbetar med dataskyddsmyndigheterna i andra EU-medlemsstater och representerar Finland i Europeiska dataskyddsstyrelsen.

År 2024 var Anu Talus dataombudsman och Heljä-Tuulia Pihamaa och Annina Hautala biträdande dataombudsmän. Dataombudsmannen och de biträdande dataombudsmännen är självständiga och oberoende i sitt uppdrag. Statsrådet utnämner dem för en ämbetsperiod på fem år. Till dataombudsmannens ansvarsområde hör tillsynsmyndighetens allmänna riktlinjer, det europeiska gränsöverskridande samarbetet samt Europeiska dataskyddsstyrelsen. De biträdande dataombudsmännen ansvarar för tillsynen av privata och offentliga sektorn i enlighet med sin sektorindelning.

Samhälleliga mål för dataombudsmannens byrå

- Vi främjar människornas, företagens och samfundens verksamhetsbetingelser i det allt mer digitaliserade samhället.
- Vi tryggar vars och ens rätt till skydd av personuppgifter och medborgarnas förtroende för en öppen behandling av personuppgifter.
- Vi tryggar beaktandet av dataskyddet och konsekvenserna för dataskyddet i projekt som gäller förvaltningsreformer och digitalisering samt i lagberedningen.
- Vi påverkar beslutsfattandet i det europeiska samarbetet.
- Vi främjar utvecklingen av EU:s inre marknad inom ramen för en enhetlig lagstiftningsram.

Vision

Dataombudsmannens byrå är en aktiv främjare
av ansvarsfull digital miljö

Våra värderingar

Gemenskap, kreativitet, rättvisa och oberoende

Dataombudsmannen Anu Talus: Bekanta teman i en föränderlig miljö

Temana för 2024 fortsatte i stor utsträckning att utvecklas som under tidigare år, dock med små skillnader i betoningen. Den nya Europeiska kommissionen inledde sitt arbete och de nya bestämmelserna om digitalisering började tillämpas. Under året gavs som vanligt flera beslut av dataombudsmannen, domstolsavgöranden samt anvisningar och utlåtanden från Europeiska dataskyddsstyrelsen. Året innehöll tyvärr även dataintrång.

Diskussionen om artificiell intelligens har dominerat såväl seminarierna om dataskydd som den offentliga debatten. EU godkände på våren förordningen om artificiell intelligens och den trädde i kraft i augusti 2024. Modeller för artificiell intelligens bygger ofta på behandling av personuppgifter, eller en AI-lösning behandlar personuppgifter. Dataskyddsmyndigheten är i dessa situationer alltid behörig att övervaka behandlingen av personuppgifter. Även det nationella arbetet för att verkställa förordningen om artificiell intelligens inleddes. I beredningen är det viktigt att säkerställa att till de delar den

nya regleringen överlappar med den allmänna dataskyddsförordningen, hör tillsynsansvaret till dataombudsmannen – med lämpliga resurser. Europeiska dataskyddsstyrelsen gav för sin del ett utlåtande om artificiell intelligens, där den bland annat ansåg att användningen av personuppgifter för att lära upp AI-modeller i vissa situationer kan grunda sig på ett berättigat intresse. Genom utlåtandet säkerställs att dataskyddsförordningen tolkas på samma sätt vid bedömningen av AI-lösningar.

År 2024 godkändes nya regler för transparens och inriktning när det gäller politisk reklam. Även dataombudsmannen får i och med dem nytt att övervaka. Även många andra lagberedningsprojekt slutfördes och nya projekt inleddes. När regeringsperioden närmade sig mitten av perioden började det synas som ett större antal begäranden om utlåtande än tidigare. Under året gav dataombudsmannens byrå 55 utlåtanden om lagstiftningsprojekt till ministerierna och 35 skriftliga expertutlåtanden till riksdagens utskott.

En av de frågor som starkt påverkade dataskyddets värld var Europaparlamentsvalet och den nya kommissionen som bildades genom det. Den nya kommissionen har berättat att den lättar på regleringen, delvis utifrån rekommendationerna i den s.k. Draghi-rapporten. I rapporten föreslås olika åtgärder för att förbättra Europas konkurrenskraft. Målet är att underlätta små och medelstora företags ställning och skapa bättre förutsättningar för innovation.

Europeiska dataskyddsstyrelsen fortsatte sitt arbete med att utveckla anvisningarna och främja ett enhetligt genomförande av bestämmelserna. Handboken för små och medelstora företag, som styrelsen lanserade, översattes till 18 olika språk, även finska och svenska. Dataskyddsstyrelsen började också göra korta visuella sammanfattningar på en sida av sina långa anvisningar. Dessutom har styrelsen fäst uppmärksamhet vid ett annat centralt delområde, harmoniseringen av genomförandet, eftersom en fungerande inre marknad förutsätter en enhetlig tillämpning av regleringen inom hela EU-området.

För närvarande utgör regelverket för dataskydd en komplicerad helhet där de nationella myndigheterna och Europeiska unionens organ har sina egna roller. Vi måste få dessa funktioner att fungera tillsammans. I nationella lagberedningsprojekt har man fäst särskild uppmärksamhet vid detta.

Slutligen en kort översikt över framtiden. Justitieministeriet har tillsatt en arbetsgrupp för att bearbeta införandet av administrativa påföljds-

”Även det nationella arbetet för att verkställa förordningen om artificiell intelligens inleddes. I beredningen är det viktigt att säkerställa att till de delar den nya regleringen överlappar med den allmänna dataskyddsförordningen, hör tillsynsansvaret till dataombudsmannen – med lämpliga resurser.”

avgifter som riktas till den offentliga sektorn i enlighet med regeringsprogrammet. Detta har varit dataombudsmannens fleråriga mål. Det är viktigt att åtgärda luckan i påföljdssystemet för att säkerställa att systemet är konsekvent, effektivt, rättvist och avskräckande. Ett annat projekt som handlar om en grundläggande fråga gäller användningen av fingeravtryck i passregistret under brottsutredningar.

Förenta staternas president har i början av sin mandatperiod redan upphävt flera förordningar från den förra regeringen. Ramverket för dataskydd som Europeiska kommissionen har förhandlat fram gäller dock fortfarande. Med hjälp av den kan personuppgifter överföras från EU-länder till Förenta staterna. I somras publicerade kommissionen sin första årliga utvärdering av hur ramverket för dataskydd fungerar och Europeiska dataskyddsstyrelsen publicerade sin egen rapport i november.

Det är också intressant att följa upp vad kommissionens projekt för avveckling av normer slutligen leder till. Räcker det med de s.k. omnibus-paketet som kommissionen planerar, där några bestämmelser i dataskyddsförordningen korrigeras något, eller vill man ha en mer omfattande granskning? Omnibus-paketet är omfattande helheter av författningar där flera olika initiativ samlas i ett lagstiftningspaket. Som en del av dessa kan också dataskyddsförordningen för-
enklas.

Det är säkert att dataskydd aldrig blir tråkigt.

Anu Talus
Dataombudsmannen

**Biträdande dataombudsman
Heljä-Tuulia Pihamaa:**

Ett mångsidigt år för dataskyddet i ärenden inom den privata sektorn

Året som fokuserade på dataskyddsärenden inom den privata sektorn var igen mångsidigt och arbetsfyllt. Till de centrala besluten hörde bland annat beslutet om förbud mot behandling av personuppgifter för en leverantör av jämförelsetjänster för lån och tre administrativa påföljdsavgifter. Särskilt personuppgiftsincidenter och kontakter om de registrerades rättigheter sysselsatte styrnings- och övervakningsenheten för privata sektorn.

Verksamhetsåret omfattade också styrning av personuppgiftsansvariga, en inspektion av en biobank i samarbete med Fimea samt den första ackrediteringen av ett övervakningsorgan av uppförandekoden. Vid förvaltningsdomstolen fick vi betydande beslut om till exempel försäkringsbolagens behandling av hälsouppgifter och samtycke till kakor.

Även om frågor som gäller artificiell intelligens väckte diskussion på verksamhetsfältet, syntes ämnet knappt alls i den privata sektorns övervakningsärenden. Vi förväntar oss en ändring i detta senast när den stegvisa tillämpningen av EU:s förordning om artificiell intelligens, som trädde i kraft i augusti 2024, inleds under 2025. Därmed får även dataombudsmannens byrå nya uppgifter.

Liksom tidigare år var finanssektorn den största ärendegruppen inom den privata sektorn. Inom finanssektorn, där man vanligtvis i stor utsträckning behandlar information som hör till en människas privatliv, betonas skyldigheten att behandla personuppgifter omsorgsfullt. I nätbrottsligheten söker och utnyttjar man kontinuerligt olika sårbarheter i informationssystemen, och därför är det kritiskt viktigt att regelbundet utvärdera informationssäkerheten och dataskyddet i synnerhet inom finansbranschen.

Som ett varnande exempel på otillräcklig informationssäkerhet kan man lyfta fram ett fall där ett företag som tillhandahåller jämförelsetjänster för lån påfördes en påföljdsavgift för brott mot plikten att skydda personuppgifter. I samband med samma ärende användes tills vidare sällan utnyttjade befogenheter när biträdande dataombudsmannen förbjöd företaget att behandla uppgifter om lånesökande i tjänsten efter att informationssäkerhetsbrister uppdagades.

Inom finansbranschen skedde en betydande förändring när det positiva kreditupplysningsregistret togs i användning våren 2024. I och med reformen ska kreditgivarna anmäla uppgifter till det positiva kreditupplysningsregistret om alla krediter som de beviljat privatpersoner och kontrollera uppgifterna i registret när de bedömer konsumentens kreditvärdighet. Dataombudsmannen har i samband med lagberedningen i anslutning till det positiva kreditupplysningsregistret betonat betydelsen av att uppgifterna är korrekta. Det är fråga om betydande beslut som påverkar människors liv och därför ska riktiga och tillräckliga uppgifter användas som grund för besluten.

Eftersom anmälningar om personuppgiftsincidenter är den klart största ärendegruppen vid vår byrå har man velat fästa särskild uppmärksamhet vid behandlingsprocessen för anmälningar. För att påskynda behandlingen av anmälningar och svara på den kontinuerliga ökningen av antalet anmälningar inledde vi ett utvecklingsprojekt som fokuserar på personuppgiftsincidenter. Ett centralt mål är att utreda hur automatiseringen kan utnyttjas vid behandlingen av anmälningar. Arbetet fortsätter intensivt även under 2025.

Under verksamhetsåret fick vi nya uppgifter att sköta när EU:s rättsakt om digitala tjänster började tillämpas fullt ut i februari 2024. Rättsakten innehåller bestämmelser om skyldigheter för tillhandahållare av digitala tjänster att förbättra tjänsternas transparens och säkerhet. Till dataombudsmannens uppgifter hör att övervaka identifieringen av ideell och social reklam, transparensen i onlinereklam och rekommendationssystem och skyddet av minderåriga på webbplattformer. I Finland har övervakningen av iakttagandet av rättsakten fördelats mellan Transport- och kommunikationsverket Traficom, dataombudsmannen och konsumentombudsmannen. Detta betonar sedan tidigare ett smidigt samarbete mellan tillsynsmyndigheterna, vilket enligt min mening har kommit igång mycket bra.

Dataombudsmannens byrås och TIEKE Utvecklingscentralen för Informationssamhälle rf:s tvååriga EU-finansierade projekt *GDPR4CHLDRN – Dataskydd inom hobbyverksamhet* slutfördes i slutet av året. Som resultat skapades webbplatsen tietosuojaharrastuksissa.fi, där föreningar som bedriver hobbyverksamhet hittar hjälp med att följa dataskyddslagstiftningen på flera olika språk. Även om materialet fokuserar särskilt på hobbyverksamhet är det till nytta vid behandlingen av barns och ungas personuppgifter även i andra situationer.

Även dataskyddsombudens viktiga betydelse och resursernas tillräcklighet diskuterades när vi kompletterade anvisningarna på vår webbsida utifrån Europeiska dataskyddsstyrelsens rapport om dataskyddsombudens ställning, som publicerades i januari 2024. Vi påminde organisationerna om dataskyddsombudets oberoende och resursbehov samt om att dataskyddsbudet inte får avskedas eller straffas för skötseln av sina uppgifter. En klok organisation förstår att dataskyddsbudet eller dennes team alltid tas med i behandlingen av alla dataskyddsfrågor i ett så tidigt skede som möjligt.

Heljä-Tuulia Pihamaa
Biträdande dataombudsman

Biträdande dataombudsman

Annina Hautala:

År 2024 har varit ett år med stora frågor

Vilka personuppgifter är verkligen nödvändiga för olika ändamål? Hur säkerställer man att uppgifterna rör sig på ett säkert och ändamålsenligt sätt? Hur samordnas dataskyddet och skyddet för privatlivet med andra grundläggande rättigheter? Dessa frågor har varit centrala i styrningen och övervakningen av dataskyddet inom den offentliga sektorn under 2024 bland annat på grund av flera lagstiftningsprojekt som påverkar den offentliga förvaltningens verksamhet.

Listan kunde fortsätta med många andra frågor, såsom hur man kontinuerligt kan säkerställa säkerheten i behandlingen av personuppgifter. I anslutning till detta har det tyvärr under året förekommit utmaningar även inom den offentliga sektorn. Ett betydande fall var Helsingfors stads dataintrång på våren. I den förändrade säkerhets- och verksamhetsmiljön är det allt viktigare att beakta att personuppgifter kan missbrukas på sätt som allvarligt äventyrar både individernas och hela samhällets säkerhet. Dessutom måste man fundera på hur man säkerställer att organisationens information faktiskt kan utnyttjas. Informationens värde försämras om den inte är tillräckligt strukturerad, tillförlitlig eller aktuell.

Liksom tidigare år utgjorde social- och hälsovården under 2024 det största verksamhetsområdet för dataombudsmannens byrå mätt i antalet anhängiggjorda ärenden. År 2024 gällde cirka en fjärdedel av de anhängiggjorda ärendena denna bransch. Största delen av ärendena som gällde den offentliga förvaltningen gällde personuppgiftsincidenter och användning av individers dataskyddsrättigheter, såsom granskning, rättelse eller radering av uppgifter. Under året gavs till exempel ett beslut om inkluderande av personuppgifter i textmeddelanden som skickas automatiskt till patienter.

Utöver övervaknings- och beslutsverksamheten stöder dataombudsmannens byrå både individer och organisationer genom att ge handledning både på sin webbsida, skriftligen, per telefon och genom att delta i olika evenemang och diskussioner. Under 2024 besvarades cirka 2 300 rådgivningssamtal, drygt 1 200 skriftliga rådgivande svar gavs och över 180 anföranden, mediekontakter och meddelanden sköttes. Som en del av detta handledningsarbete förnyades innehållet på webbsidan för social- och hälsovårdssektorn. På webbsidan har man nu beaktat den förnyade kunduppgiftslagen inom social- och hälsovården samt aktuell besluts- och rättspraxis.

I vår tillsynsverksamhet utnyttjade vi också inspektioner av organisationer under 2024. Vid inspektionerna strävar man efter att upptäcka utvecklingsobjekt innan riskerna för personuppgifterna har realiserats. Under verksamhetsåret fokuserade inspektionsverksamheten särskilt på hur organisationerna sköter hanteringen av åtkomsträttigheter och övervakar behandlingen av personuppgifter. Under året genomfördes den första gemensamma inspektionen av dataombudsmannens byrå och underrättelsetillsynsombudsmannen och inspektionsverksamheten utvidgades till social- och hälsovårdssektorn. Utifrån observationerna vid inspektionerna fick organisationerna anvisningar och rekommendationer.

En anmärkningsvärd sak om verksamhetsåret är att antalet utlåtanden till åklagare eller förundersökningsmyndigheter ökade betydligt från 54 stycken föregående år till 110 stycken. Största delen av utlåtandena gällde dataskyddsbrott, dataintrång och kränkningar av kommunikationshemligheten. Utifrån den helhetsbild som dessa s.k. utlåtanden om brottmål och anmälningar om personuppgiftsincidenter bildar är det oroväckande hur många fall av olovligt snokande som ännu sker med beaktande av att många av dessa fall fortfarande förblir dolda.

Användningen av artificiell intelligens och digitala verktyg har under året varit ett centralt tema även inom den offentliga sektorn. Till exempel inom småbarnspedagogiken och undervisningssektorn syntes detta genom flera begärda utlåtanden. Dataombudsmannens byrå gav till exempel ett utlåtande om utkastet till guide om användningen av AI-applikationer vid behandlingen av elevers personuppgifter. I det ovan nämnda utlåtandet lyfte man också fram att det är viktigt att lära eleverna som en

medborgarfärdighet förståelse för hur deras personuppgifter vanligtvis behandlas i web-baserade tjänster för artificiell intelligens och vilka rättigheter de har.

Jag inledde min text med stora frågor som diskuterades år 2024. Ett centralt frågepar som inte ställdes i början är hur artificiell intelligens kommer att påverka framtiden och hur man vid användningen av den kan säkerställa att dataskyddet förverkligas. Dessa två frågor lyftes fram redan 2024, men både de här frågorna och de frågor som ställdes i början behåller sin betydelse även under de kommande åren.

Annina Hautala
Biträdande dataombudsman

Dataombudsmannens byrås år 2024 i siffror

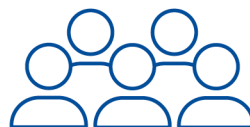
13 284

Anhängiggjorda ärenden

13 291

Behandlade ärenden

60

Antalet anställda i slutet av året

Under 2024 påförde dataombudsmannens byrå

3

administrativa påföljdsavgifter för dataskyddsförseelser

18

anmärkningar om behandlingsåtgärder i strid med dataskyddslagstiftningen

9

förordnanden att ändra behandlingsåtgärderna för personuppgifter så att de motsvarar dataskyddsförordningen

5

förordnanden att tillgodose den registrerades rättigheter

42

förordnanden att underrätta den registrerade om en personuppgiftsincident

2

varningar om att de planerade behandlingsåtgärderna sannolikt skulle strida mot dataskyddsförordningen

7 152

Anhängiggjorda
anmälningar om
personuppgifts-
incidenter

9

Inledda och
genomförda
granskningar

2 289

Besvarade samtal
vid telefonråd-
givningen

55

Utlåtanden om
lagstiftningsprojekt

110

Utlåtanden till åklagare
eller undersöknings-
myndigheter

7

Som ledande
tillsynsmyndighet vid
gränsöverskridande
ärenden

252

Som deltagande
tillsynsmyndighet vid
gränsöverskridande
ärenden

Händelser 2024

JANUARI

- Europeiska dataskyddsstyrelsen publicerade en rapport om den gemensamma utredningen som gällde dataskyddsombud
- Evenemanget Dataskyddsdagen 2024 ordnades i Helsingfors
- Förvaltningsdomstolen vidhöll dataombudsmannens beslut om behandlingen av hälsouppgifter vid försäkringsbolagen

FEBRUARI

- EU:s förordning om digitala tjänster (DSA) trädde i kraft
- De europeiska dataskyddsmyndigheternas gemensamma utredning om tillgodoseendet av rätten till insyn i personuppgifter inleddes
- Dataskyddsstyrelsen gav ett utlåtande om förslaget till CSAM-förordning

MARS

- Verkkokauppa.com påfördes en påföljdsavgift för försummelse att fastställa förvaringstiden för kunduppgifter
- Biträdande dataombudsmannen tog ställning till anteckning av personbeteckning i textmeddelanden som skickas automatiserat till patienter
- Sambla Group meddelades ett tidsbegränsat förbud att behandla personuppgifter
- Högsta förvaltningsdomstolen verkställde beslutet att ta bort Googles sökresultatlänkar

APRIL

- Ett positivt kreditupplysningsregister infördes
- Dataskyddsstyrelsen gav ett utlåtande om de s.k. "samtycke eller betalning"-modellerna i sociala medier
- Sakkunnignämnden vid dataombudsmannens byrå utnämndes för följande treårsperiod

MAJ

- Personuppgiftsincidenten som riktats mot Helsingfors stad började utredas
- De nordiska dataskyddsmyndigheterna samlades i Norge
- Biträdande dataombudsmannen tog ställning till förvaringstiden för en teleoperatörs kunduppgifter

JUNI

- Anvisningarna till en organisation som utsett ett dataskyddsombud uppdaterades
- Webbplatsen tietosuojaharrastuksissa.fi lanserades i projektet GDPR4CHLDRN
- Dataskyddsstyrelsen gav ett utlåtande om ansiktsigenkänning på flygplatser
- Högsta förvaltningsdomstolen satte i kraft ett beslut enligt vilket Google-sökresultatlänken inte behövde tas bort

JULI

- Europeiska kommissionen gav sin fyraårsbedömning av tillämpningen av den allmänna dataskyddsförordningen
- Dataskyddsstyrelsen gav ett utlåtande om dataskyddsmyndigheternas roll i övervakningen av förordningen om artificiell intelligens
- Biträdande dataombudsmannen konstaterade att det är lagstridigt att publicera personliga telefonnummer på företagets intranät

AUGUSTI

- EU:s förordning om artificiell intelligens trädde i kraft

SEPTEMBER

- Europeiska dataskyddsstyrelsens dataskyddsguide för små och medelstora företag publicerades också på finska och svenska
- Ett beslut om utlämnande av felaktiga uppgifter om betalningsstörningar som gällde Rättsregistercentralen vann laga kraft
- Skatteförvaltningen ålades att korrigera sina bristfälliga förfaranden när det gäller att tillgodose rätten till insyn

OKTOBER

- G7-ländernas dataskyddsmyndigheter betonade dataskyddstillsynsmyndigheternas roll i övervakningen av artificiell intelligens
- Högsta förvaltningsdomstolen vidhöll delvis biträdande dataombudsmannens beslut om utrikesministeriets anmälningsskyldighet

- Biträdande dataombudsmannen tog ställning till tillämpningen av dataskyddsbestämmelserna på mobilabbonemangets förmedlingsuppgifter

- Dataskyddsstyrelsen publicerade ett utkast till anvisning om berättigad fördel

- Dataskyddsstyrelsen gav ett utlåtande om personuppgiftsbiträden

NOVEMBER

- Posten påfördes en påföljdsavgift för dataskyddsbrister i tjänsten OmaPosti
- Dataskyddsstyrelsen gjorde den första utvärderingen av informationsramen mellan EU och USA

DECEMBER

- Sambla Group påfördes en påföljdsavgift och ett föreläggande att underrätta sina kunder om personuppgiftsincidenten
- Dataskyddsstyrelsen gav ett utlåtande om beaktandet av dataskyddet i utvecklingen av modeller för artificiell intelligens
- Dataskyddsstyrelsen publicerade ett utkast till riktlinjer för utlämnande av uppgifter till myndigheter i länder utanför EU

Tyngdpunkter i dataskyddsarbetet

Översikt över antalet ärenden, utvecklingsåtgärder och uppgifter som förnyas

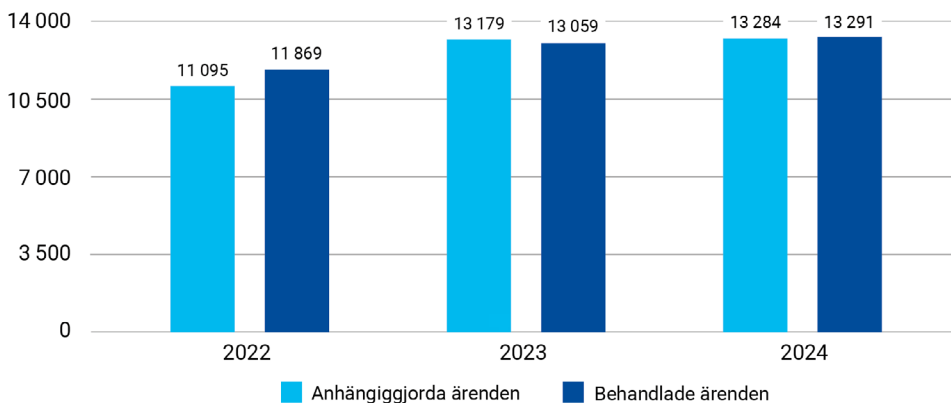
Antalet inledda ärenden fortsätter att öka

Antalet ärenden som inlets vid dataombudsmannens byrå var på samma höga nivå som föregående år och ökade ytterligare. År 2024 inleddes sammanlagt 13 284 ärenden. Sammanlagt 13 291 ärenden avgjordes, dvs. över 200 fler än året innan.

Anmälningar om personuppgiftsincidenter har redan i flera års tid varit den kvantitativt största ärendegruppen. Under året anmäldes sammanlagt 7 152 personuppgiftsincidenter till dataombudsmannens byrå.

Anhopningen av antalet inledda ärenden har åtgärdats vid dataombudsmannens byrå från och med 2020. Av de ärenden som inlets 2018–2022 och som var över två år gamla var cirka 1 200 oavgjorda vid utgången av 2024. En betydande andel av dem utgörs av ärenden som behandlas i gränsöverskridande samarbete där förfarandet leds av en tillsynsmyndighet i ett annat EES-land. Trots att antalet ärenden ökat har antalet anhängiga ärenden minskats genom åtgärder som avhjälpel anhopningen av ärenden.

Anhängiggjorda och behandlade ärenden 2022–2024

Behandlingen av ärenden effektiveras genom utvecklingsåtgärder

Centrala utvecklingsmål för byrån är att effektivisera beslutsverksamheten och beredningen av ärenden som lämnas till påföljdskollegiet för behandling. Ändringen av dataskyddslagen som trädde i kraft vid ingången av 2024 ger dataombudsmannen rätt att överföra beslutanderätt i noggrant avgränsade situationer enligt arbetsordningen. Under hösten 2024 utnämndes två föredragande som avgör ärenden. Under året inleddes arbetet med att utveckla påföljdskollegiets verksamhet och vid byrån inrättades en uppgift som överinspektör som specialiserar sig på beredning av påföljdskollegiefall. Påföljdskollegiet ansvarar för behandlingen av ärenden som gäller påförande av administrativa påföljdsavgifter och meddelande av förbud mot behandling av personuppgifter.

Vid byrån inleddes under 2024 ett utvecklingsprojekt som syftar till att utveckla hanteringen av ärendeflödet i anslutning till anmälningar om personuppgiftsincidenter. Sedan den allmänna dataskyddsförordningen började tillämpas har över 30 000 personuppgiftsincidenter anmälts till dataombudsmannens byrå. I utvecklingsprojektet utreds bland annat hur automatisering kan utnyttjas vid behandlingen av anmälningar om personuppgiftsincidenter.

Det har konstaterats att sällningsförfarandet för anmälningar om personuppgiftsincidenter som infördes 2022 har effektiviserat behandlingen av

anmälningarna avsevärt. I sällningsförfarandet bedöms bland annat om ärendet kräver en noggrannare utredning med den personuppgiftsansvarige och om personuppgiftsincidenten kräver åtgärder av myndigheten. Processen vidareutvecklades under året.

Även sällningsförfarandet i ärenden som gäller den registrerades rättigheter fortsatte. Förfarandet har från och med 2022 tillämpats på frågor som gäller social- och hälsovårdssektorn och verksamhetssätten uppdaterades genom ändringar som stöder hanteringen av ärendeflödet i sektorn. I september 2024 utvidgades sällningsförfarandet till ärenden som gäller finanssektorn. Tack vare förfarandet kan ärenden som gäller den registrerades rättigheter till exempel börja utredas strax efter att de inletts. Målet är att bedöma sällningsförfarandet som utvidgats även till andra branscher.

Ett viktigt mål för de närmaste åren är också att utveckla informationshanteringen. Justitieförvaltningsmyndigheternas gemensamma ärendehanteringssystem som infördes hösten 2023 har effektiviserat ärende- och informationshanteringen vid dataombudsmannens byrå. Systemet möjliggör till exempel bättre rapporterings- och uppföljningsmöjligheter än tidigare samt statistikuppgifter av högre kvalitet. Uppgifterna kan utnyttjas i resursplanering och annan ledning av verksamheten.

Ändringarna i lagstiftningen medför nya uppgifter

Under de senaste åren har dataombudsmannens byrå fått flera nya uppgifter till följd av lagstiftningsreformerna och antalet uppgifter väntas öka ytterligare.

Reformerna av dataskyddslagen och dataskyddslagen för brottmål trädde i kraft vid ingången av 2024. Lagändringen innebär att dataombudsmannens byrå ska avgöra ett klagomålsärende eller meddela personen den uppskattade tidpunkten för avgörandet inom tre månader från att ärendet inletts. En person kan anföra besvär hos förvaltningsdomstolen om dataombudsmannen inte ger ett avgörande eller meddelar en uppskattad tidpunkt för behandlingen inom den utsatta tiden. Bestämelsen gäller ärenden som inletts från och med början av 2024 och den tillämpas inte retroaktivt. Vid dataombudsmannens byrå inleddes 2024 sammanlagt cirka 3 130 ärenden på vilka bestämmelserna om detta passivitetsbesvär tillämpas. Ärendena gäller i regel angivelser, klagomål, begäran om råd och ärenden som gäller den registrerades rättigheter. I de flesta ärenden fattades beslut före tidsfristen på tre månader.

I och med att visselblåsarlagen trädde i kraft vid ingången av 2023 blev dataombudsmannens byrå behörig tillsynsmyndighet i fråga om anmälningar om integritetsskydd och skydd av personuppgifter samt säkerheten i nät- och informationssystem. De behöriga myndigheterna ska årligen rapportera anmälningar enligt visselblåsarlagen till justitiekanslersämbetet. Under året tog dataombudsmannen emot sex anmälningar som hör till dataombudsmannens behörighet. Även sex anmälningar bedömdes

och avgjordes. En av de avgjorda anmälningarna hade gjorts 2023. I anmälningarna observerades ingen anledning att vidta åtgärder.

EU:s reglering om digitalisering och data förnyas och medför också uppgifter för dataombudsmannens byrå. Till författningarna om digitalisering och data hör bland annat förordningen om artificiell intelligens (AIA), rättsakten om digitala tjänster (DSA), rättsakten om digitala marknader (DMA), dataförordningen (DA) och dataförvaltningsakten (DGA).

EU:s rättsakt om digitala tjänster började tillämpas i full skala den 17 februari 2024. Förordningen innehåller bestämmelser om skyldigheter för leverantörer av digitala tjänster, såsom onlineplattformar, för att förbättra tjänsternas öppenhet och säkerhet. I Finland har tillsynen av förordningen fördelats mellan Transport- och kommunikationsverket Traficom, dataombudsmannens byrå och konsumentombudsmannen. Den huvudsakliga tillsynsmyndigheten är Traficom. Dataombudsmannen övervakar identifieringen av ideell och samhällelig reklam, transparensen i webbreklam och rekommendationssystem samt skyddet av minderåriga på onlineplattformar. Enligt rättsakten om digitala tjänster är det till exempel förbjudet att rikta reklam på onlineplattformar utifrån särskilda personuppgifter, till exempel politiska åsikter, religion eller etnicitet, och att rikta reklam som grundar sig på personuppgifter till minderåriga. De finska myndigheterna tog emot sammanlagt 78 klagomål enligt förordningen om digitala tjänster 2024. Tre av klagomålen lämnades till dataombudsmannen.

Verksamhetsmiljön präglades starkt av frågor med anknytning till artificiell intelligens. EU:s förordning om artificiell intelligens trädde i kraft i augusti 2024 och den börjar tillämpas stegvis. EU-länderna ska före den 2 augusti 2025 utse de nationella myndigheter som övervakar förordningen om artificiell intelligens. Under året gav Europeiska dataskyddsstyrelsen utlåtanden bland annat om utvecklingen av modeller för artificiell intelligens och dataskyddsmyndigheternas roll i övervakningen av system för artificiell intelligens med hög risk. I oktober gav G7-ländernas dataskyddsmyndigheter vid sitt möte en resolution där de betonade dataskyddsmyndigheternas centrala roll som övervakare av artificiell intelligens.

EU:s reglering om digitalisering och data förnyas och medför också uppgifter för dataombudsmannens byrå.

Antalet personuppgiftsincidenter fortfarande stort

Anmälningar om personuppgiftsincidenter utgör den största enskilda gruppen av ärenden som inlets vid dataombudsmannens byrå. Under året anmäldes 7 152 personuppgiftsincidenter, vilket var över 250 fler än året innan. En personuppgiftsincident ska anmälas till dataombudsmannens byrå om den kan innebära en risk för de personer som har blivit föremål för den. Anmälan ska göras utan obefogat dröjsmål och senast 72 timmar efter det att incidenten har observerats.

Antalet anmälda personuppgiftsincidenter har ökat årligen och utgjorde redan 54 procent av alla ärenden som inleddes. Antalet avviker inte från antalet i europeiska jämförelseländer. Ökningen torde delvis förklaras av den allmänna ökningen av digitaliseringen och den datatekniska utvecklingen. Den allmänna medvetenheten om skyldigheten att anmäla personuppgiftsincidenter har också ökat kontinuerligt. Flest anmälningar kommer in från reglerade sektorer, såsom social- och hälsovården och finanssektorn.

Ett av årets allvarligaste fall av personuppgiftsincidenter var dataintrånget i Helsingfors stads datanät. Helsingfors stad meddelade dataombudsmannens byrå den 30 april om ett omfattande dataintrång som berörde elever, deras vårdnadshavare och stadens anställda. Dataombudsmannens byrå började reda ut personuppgiftsincidenten med tanke på efterlevnaden av dataskyddslagstiftningen. Polisen undersöker fallet i förundersökningen.

Turism- och inkvarteringstjänsterna utsattes under året för flera angrepp där administratörs-

rättigheterna till hotellens bokningssystem hamnade i fel händer. Kundernas personuppgifter som fanns i bokningssystemen stals och utnyttjades för att skicka bluffmeddelanden. Typiskt för dessa angrepp var att brottslingarna försökte komma åt administratörsrättigheterna förutom med e-postbedrägerier även genom att skapa förfalskade administrationsportaler för bokningssystemen och distribuera dessa via Googles sökresultat.

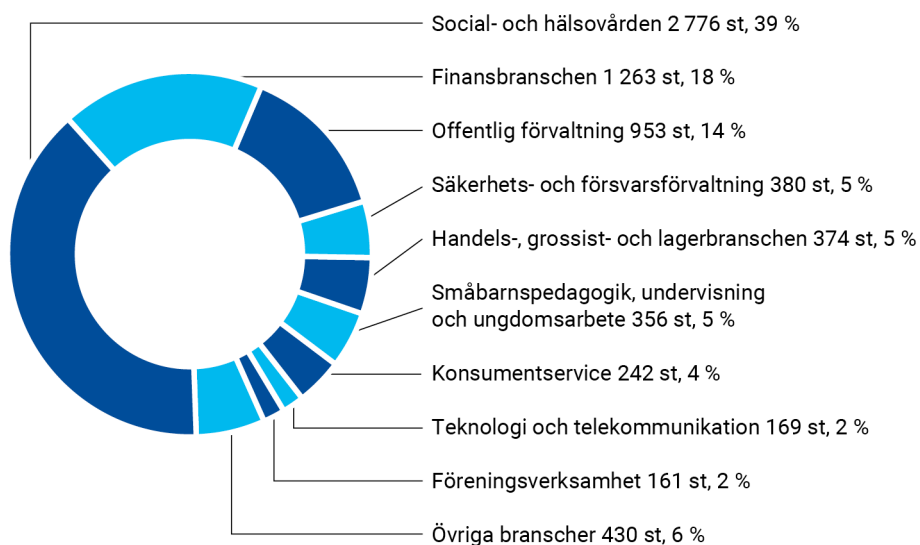
Personuppgiftsincidenter skulle ofta kunna förhindras med tillräckliga tekniska åtgärder, ändamålsenliga förfaranden inom organisationen och genom att säkerställa dataskyddskompetensen. Gamla och ouppdaterade enheter och system och i synnerhet bristfällig informationssäkerhet ökar risken för personuppgiftsincidenter. Det har också observerats att systemens sårbarheter utnyttjas ännu snabbare än förut. Ofta riktas sådana kränkningar också mot personuppgifter i systemet. Särskilt utsatta för angrepp är kommunikationsutrustning, såsom fjärråtkomst-VPN och brandväggar som förenar internet och företagets interna nätverk.

Stulna användaruppgifter utnyttjas på många sätt för brottsliga syften. Med hjälp av användaruppgifterna går det bland annat att logga in i tjänster eller göra beställningar i offrets namn. I angrepp som utnyttjar användaruppgifterna görs vanligtvis ett stort antal inloggningsförsök med olika kombinationer av användarnamn och lösenord. Som försiktighetsåtgärd rekommenderas alltid att olika lösenord används i varje tjänst. Dessutom är det bra om organisationerna begränsar antalet på varandra följande misslyckade inloggningsförsök.

Brottslingarna använder allt mer avancerade sätt för att få tag på användarnamn och lösenord. I nätfiske utnyttjas allt oftare till exempel tekniken adversary-in-the-middle (AiTM). Då kan angriparen förbigå multifaktorsautentiseringen, vilket gör det svårare att skydda sig mot angrepp. Uppgifterna kan också säljas och utnyttjas i nya brott. Brottslingarna kan till exempel använda användarnamn som de kommit över tidigare, varvid bluffmeddelandet kan komma från en bekant e-postadress och verka äkta.

Antalet anmälda personuppgiftsincidenter har ökat årligen och utgjorde redan 54 procent av alla ärenden som inleddes.

Anhängiggjorda anmälningar om personuppgiftsincidenter per verksamhetsfält år 2024

Gränsöverskridande ärenden och europeiskt samarbete

Med gränsöverskridande behandling avses behandling av personuppgifter som

- utförs vid verksamhetsställen i fler än en EU-medlemsstat och där den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet har sin etableringsplats i fler än en medlemsstat eller
- utförs i EU vid ett enda verksamhetsställe för den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet, men behandlingen i väsentlig grad påverkar registrerade som finns i fler än en medlemsstat.

När behandlingen av personuppgifter är gränsöverskridande, övervakar dataskyddsmyndigheterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) behandlingen av personuppgifter i samarbete. För ett ärende som handläggs i samarbete fastställs en så kallad ledande tillsynsmyndighet som ska samarbeta med de övriga tillsynsmyndigheter som deltar i handläggningen av ärendet. Syftet med samarbetsmekanismen är att uppnå gemensamma beslut som är bindande för tillsynsmyndigheterna och att säkerställa att EU:s allmänna dataskyddsförordning tillämpas enhetligt i de olika EES-länderna. På Europeiska dataskyddsstyrelsens webbplats finns ett [register](#) över dataskyddsmyndigheters beslut som fattats i gränsöverskridande samarbete.

År 2024 fastställdes dataombudsmannens byrå som ledande tillsynsmyndighet i sju ärenden och som deltagande tillsynsmyndighet i 252 ärenden. Som deltagande tillsynsmyndighet samarbetade byrån också i förlikningsärenden, som

Dataskyddsmyndigheterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet övervakar behandlingen av personuppgifter i samarbete.

uppgick till 100 under året. Dataombudsmannens byrå förde 39 ärenden till myndigheternas samarbetsförfarande.

Som deltagande tillsynsmyndighet lämnade dataombudsmannens byrå in en protest mot utkastet till ett beslut som fattats av den ledande tillsynsmyndigheten. Ärendet gällde tillgodoseendet av den registrerades rättigheter, där klagomålet hade anförts hos dataombudsmannens byrå och överförts till ett annat EU-land för behandling. Dessutom påverkade byrån innehållet i beslutsutkastet i samband med behandlingen av flera fall.

Dataombudsmannens byrå verkar aktivt i Europeiska dataskyddsstyrelsen och dess underarbetsgrupper. Dataskyddsstyrelsen består av EU:s nationella dataskyddsmyndigheter och Europeiska dataombudsmannens representanter. Dataombudsmannen Anu Talus är ordförande för dataskyddsstyrelsen 2023–2028.

I dataskyddsstyrelsen är dataombudsmannens byrå med och skapar anvisningar och riktlinjer tillsammans med tillsynsmyndigheterna i andra EU-länder. Under 2024 gav dataskyddsstyrelsen flera betydande utlåtanden och anvisningar som förtydligar och förenhetligar tillämpningen av dataskyddsbestämmelserna i aktuella situationer.

Dataskyddsstyrelsens utlåtanden som är bindande för dataskyddsmyndigheten gällde modeller för artificiell intelligens, s.k. "samtycke eller betalning"-praxis på stora onlineplattformar, definition av den personuppgiftsansvariges huvudsakliga verksamhetsställe, användning av personuppgiftsbiträden och underbiträden samt ansiktsgenkänning på flygplatser. I ett yttrande om underbiträden i oktober klargjorde dataskyddsstyrelsen hur vissa av den personuppgiftsansvariges ansvar enligt dataskyddsförordningen och vissa formuleringar i avtalet mellan den personuppgiftsansvarige och personuppgiftsbiträdet ska tolkas. Styrelsen konstaterade att det ursprungliga personuppgiftsbiträdet ska säkerställa att underbiträdet uppfyller behörighetsvillkoren. Det slutliga beslutet och ansvaret för att anlita ett visst underbiträde ligger dock hos den personuppgiftsansvarige.

I sitt utlåtande om modeller för artificiell intelligens tog dataskyddsstyrelsen i december ställning till användningen av personuppgifter i utvecklingen och användningen av modeller för artificiell intelligens. I utlåtandet granskades bland annat när en modell för artificiell intelligens kan anses vara anonym. Det innebär att man i modellen för artificiell intelligens inte kan identifiera personer vars uppgifter har använts när modellen skapades och att människornas

Under 2024 gav dataskyddsstyrelsen flera betydande utlåtanden och anvisningar som förtydligar och förenhetligar tillämpningen av dataskyddsbestämmelserna i aktuella situationer.

personuppgifter inte kan fås genom att fråga verktyget som använder artificiell intelligens. Dessutom bedömdes på vilka rättsliga grunder personuppgifter kan behandlas samt vad som händer om modellen för artificiell intelligens utvecklas med hjälp av olagligt insamlade personuppgifter. Dataskyddsstyrelsen gav också olika metoder och verktyg som stöd för bedömningen. Frågor som gäller artificiell intelligens behandlades också i juli när dataskyddsstyrelsen i sitt utlåtande betonade dataskyddsmyndigheternas centrala roll när det gäller tillsynen av förordningen om artificiell intelligens.

I juni godkändes den slutliga versionen av anvisningen som handleder EU-ländernas lagövervakningsmyndigheter vid dataöverföring till myndigheter i länder utanför EU-området eller till internationella organisationer. Anvisningen som publicerades i oktober förtydligar de uppföljningstekniker som hör till tillämpningsområdet för direktivet om dataskydd inom elektronisk kommunikation. I utkastet till anvisningen som gavs i december förtydligades reglerna för utlämnande av uppgifter till myndigheter i länder utanför EU. På hösten publicerades ett betydande utkast till anvisningar om behandling av personuppgifter utifrån en berättigad fördel. I anvisningen fastställs de kriterier som måste uppfyllas för att organisationen ska kunna utnyttja sin berättigade fördel som grund för behandlingen av uppgifter. Anvisningen innehåller också information om hur användningen av den berättigade fördelen ska bedömas i olika situationer.

Dataskyddsstyrelsen meddelade i oktober sin syn på de ändringar som Europaparlamentet och rådet har gjort i kommissionens förslag till förordning som kompletterar samarbetsförandet i dataskyddsförordningen. Målet med den nya förordningen är att göra samarbetet mellan de europeiska dataskyddsmyndigheterna smidigare när gränsöverskridande ärenden behandlas. Kommissionen lämnade sitt förslag till rättsakt i juli 2023 utifrån dataskyddsstyrelsens initiativ. Förslaget framskred till trepartsförhandlingar hösten 2024.

Internationella dataöverföringar

När personuppgifter överförs till områden utanför EES eller till en internationell organisation motsvarar nivån av skyddet för personuppgifter inte alltid den nivå som förutsätts i EU:s allmänna dataskyddsförordning. Därför föreskriver dataskyddsförordningen olika grunder för överföring med vilka personuppgifter kan överföras utanför EES-området. Bestämmelser om internationella överföringar av uppgifter finns också i dataskyddslagen avseende brottmål. Innan personuppgifter överförs ska den personuppgiftsansvarige eller personuppgiftsbiträdet från fall till fall kontrollera om en tillräcklig dataskyddsnivå är garanterad för de personuppgifter som överförs.

I januari publicerade Europeiska kommissionen sin första periodiska granskning av 11 befintliga tillräcklighetsbeslut som fattats med stöd av det gamla dataskyddsdirektivet. Enligt kommissionens bedömning har alla 11 länder och regioner även framöver ett tillräckligt skydd för personuppgifter som överförts från Europeiska unionen. Kommissionen konstaterade också att lagstiftningsramarna för dataskydd i alla regioner som granskas har närmast sig EU-modellen ytterligare.

I november publicerade Europeiska dataskyddsstyrelsen sin rapport om EU:s och Förenta staternas dataskyddsram (eng. *Data Protection Framework*, DPF). Rapporten gällde Europeiska kommissionens första periodiska utvärdering av beslutet om ett tillräckligt dataskydd i Förenta staterna. Dataskyddsstyrelsen konstaterade att den anser att den ram som tillämpats från och med sommaren 2023 är fungerande. Styrelsen

betonade också särskilt betydelsen av de rättsmedel som ingår i den. Samtidigt lyfte styrelsen också fram utvecklingsobjekt och uppmanade till fortsatt uppföljning av hur skyddsåtgärderna förverkligas i praktiken och av omständigheter i anslutning till Förenta staternas underrättelseverksamhet. Med hjälp av dataskyddsramen kan personuppgifter överföras mellan EU-länder och amerikanska företag som är certifierade inom dataskyddsramen.

Under året klargjorde dataskyddsstyrelsen reglerna för utlämnande av uppgifter till myndigheter i länder utanför EU, dvs. så kallade tredje länder. Myndigheter i tredje länder kan begära uppgifter av organisationer inom EU till exempel för att anhålla brottslingar, förhindra angrepp eller övervaka penningrörelse. Dataskyddsstyrelsens utkast till anvisning i december klargör under vilka förutsättningar organisationerna kan svara lagligt på begäranden och hur personuppgifter kan överföras på ett säkert sätt.

EU-ländernas tillsynsmyndigheter fattade i samarbetsförbandet under året ett beslut om transportbolaget Uber, där de drog upp riktlinjer för frågor som gäller dataöverföring. Dataskyddsmyndigheten i Holland ledde utredningen av ärendet och meddelade beslutet eftersom Uber har sitt europeiska huvudkontor i Holland. Även dataombudsmannens byrå deltog i beslutsfattandet. Bolaget påfördes en påföljdsavgift på 290 miljoner euro eftersom det ansågs ha överfört europeiska taxiförarens personuppgifter till Förenta staterna utan tillräckliga skyddsåtgärder under två år. Uber har överklagat beslutet.

Stöd till personuppgiftsansvariga och dataskyddsombud

Utredning av tillgodeendet av rätten till insyn

Dataombudsmannens byrå deltog tillsammans med 30 europeiska dataskyddsmyndigheter i en gemensam åtgärd som samordnades av Europeiska dataskyddsstyrelsen. I åtgärden utreddes hur en persons rätt att få tillgång till uppgifter om sig själv tillgodoses i organisationerna. Åtgärden inleddes med en enkät som dataombudsmannens byrå skickade till 15 organisationer i mars 2024. Utredningen gällde bland annat städer och välfärdsområden samt företag i flera olika branscher. Utredningen besvarades av sammanlagt 1 185 europeiska organisationer av olika storlek.

Europeiska dataskyddsstyrelsen publicerade en rapport om utredningen i januari 2025. Rapporten beskriver de identifierade utvecklingsobjekten och ger rekommendationer om vad organisationerna borde beakta när rätten till insyn tillgodoses. Rapporten fördjupar sig närmare i sju observerade utmaningar. Till dessa hör bland annat brister i organisationens interna dokumentation, begränsning av rätten till insyn på felaktiga grunder och hinder som personer kan möta när de vill utnyttja sin rätt. I rapporten ger dataskyddsstyrelsen rekommendationer om varje utmaning.

Utifrån resultaten bedömde två tredjedelar av dataskyddsmyndigheterna att organisationerna tillgodoser rätten till insyn medelmåttigt eller bra i fråga om personuppgifter. Många organisationer har till exempel börjat använda webbtjänster där en person enkelt kan begära uppgifter eller ladda ner dem åt sig själv. Resultaten visar att större organisationer har bättre förutsättningar att tillgode begäranden än små aktörer. De nationella resultaten av enkäten finns i bilagan till rapporten.

Tillsynsmyndigheterna beslutar utifrån fynden om de fortsatta åtgärder som behövs på nationell nivå. På dataombudsmannens byrås webbplats kompletterades anvisningarna till organisationer utifrån de observationer som framkommit i utredningen. Det berättas bland annat i vilken form personuppgifterna ska lämnas ut, hur länge förfrågningarna ska förvaras och vad som ska beaktas vid identifieringen av den person som begär uppgifterna. På webbplatsen klargörs också hur man ska gå till väga när uppgifterna som lämnas ut också innehåller uppgifter om en annan person eller om begäran görs för en annans räkning.

Uppdaterade anvisningar tillgängliga för de organisationer som utsett ett dataskyddsbud

Dataombudsmannens byrå kompletterade anvisningarna på sin webbplats för organisationer som utsett ett dataskyddsbud och för deras ledning. I de uppdaterade anvisningarna påminns organisationerna bland annat om dataskyddsbudets oberoende ställning och resursbehov.

Orsaken till att anvisningarna uppdaterades är Europeiska dataskyddsstyrelsens rapport

om dataskyddsbudens ställning som publicerades i januari 2024. Enligt rapporten stöder många dataskyddsbud fortfarande på utmaningar i sin uppgift. De kompletteringar av anvisningarna som dataombudsmannens byrå gjorde på sin webbplats var en del av de nationella åtgärder som vidtogs med anledning av utredningen. Till sex personuppgiftsansvariga som svarade på enkäten om utredningen gavs dessutom riktade anvisningar.

Inom projektet GDPR4CHLDRN utvecklades anvisningar om dataskyddet i hobbyverksamheten för barn och unga

Dataombudsmannens byrås och TIEKE Utvecklingscentralen för Informationssamhälle rf:s tvååriga projekt *GDPR4CHLDRN – Dataskydd inom hobbyverksamhet* med EU-finansiering avslutades hösten 2024. Målet med projektet var att öka dataskyddskompetensen hos barn och unga i åldern 13–17, deras föräldrar samt föreningar som ordnar hobbyverksamhet.

I juni lanserades webbplatsen Tietosuojaharrastuksissa.fi där material som utarbetats inom projektet sammanställdes. Den största helheten är en praktisk guide som utarbetats för styrelserna för föreningar som ordnar hobbyverksamhet. Guiden stöder tillämpningen och efterlevnaden av dataskyddslagstiftningen och innehåller många exempel som rör den praktiska hobbyverksamheten. Egna anvisningspaket sammanställdes också för tränare och handledare inom hobbyverksamheten, barn och unga samt föräldrar. På webbplatsen finns också test som undersöker kompetensen.

Webbplatsen publicerades på finska, svenska och engelska. För att anvisningarna skulle nå hela hobbyverksamheten i stor utsträckning översattes det viktigaste materialet också till ryska, estniska, somaliska, arabiska och nord-samiska.

Materialet bearbetades tillsammans med olika målgrupper. Under året ordnades också dataskyddsutbildningar för hobbyaktörer samt webinarier. Med projektets slutenkät kartlades dessutom dataskyddskompetensen och -attityderna. I projektet publicerades under året sex nyhetsbrev som i bästa fall nådde över 300 intresserade. Dessutom deltog projektet i Mediekunskapsveckan och ITK-konferensen för digital utbildning och inläring. Under året publicerades 12 artiklar och blogginlägg.

Projektet finansierades av Europeiska unionens program för medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden. Intressentgruppspartner i projektet var Finlands Scouter, Bollförbundet och Olympiska Kommittén.

Tillsyn och samarbete

Påföljdskollegiet: påföljdsavgifter för förseelser mot dataskyddslagstiftningen

Dataombudsmannens byrås påföljdskollegium har till uppgift att behandla ärenden som handlar om att påföra personuppgiftsansvariga eller personuppgiftsbiträden administrativa påföljdsavgifter i enlighet med EU:s allmänna dataskyddsförordning. Påföljdskollegiet består av dataombudsmannen och de två biträdande dataombudsmännen. Dataombudsmannen är kollegiets ordförande. Under 2020–2024 har påföljdskollegiet påfört sammanlagt 23 påföljdsavgifter för överträdelse av dataskyddsförordningen.

Administrativa påföljdsavgifter är en av de korrigerande befogenheter som dataombudsmannens byrå kan använda. Påföljden ska vara avskräckande, effektiv och proportionell. Påföljdsavgiften kan påföras utöver eller i stället för andra korrigerande åtgärder, och avgiften kan vara högst 4 % av företagets omsättning eller 20 miljoner euro. Påföljdsavgiften kan för närvarande inte påföras organisationer inom den offentliga förvaltningen, såsom staten och statens affärsverk, kommuner och församlingar.

I justitieministeriets pågående lagberedningsprojekt bedöms det påföljdssystem som tillämpas på förseelser mot dataskyddslagstiftningen. Lagreformen om att utvidga de administrativa påföljdsavgifterna även till offentliga sektorn finns med i det nuvarande regeringsprogrammet. Remissbehandlingen av ministeriets bedömningspromemoria inleddes i november 2024. I sitt utlåtande till bedömningspromemorian upprepade dataombudsmannens byrå sin ståndpunkt, enligt vilken ändringen skulle vara nödvändig för att säkerställa påföljdssystemets konsekvens, effektivitet, rättvisa och varnande egenskap. Enligt dataombudsmannens byrå räcker inte enbart tjänsteansvar och straffrättsliga påföljder för att säkerställa att skyldigheterna som föreskrivs i dataskyddslagstiftningen beaktas på ändamålsenligt sätt i den offentliga förvaltningen. I de övriga nordiska länderna kan en påföljdsavgift för närvarande påföras aktörer i offentliga sektorn.

År 2024 påfördes tre organisationer en administrativ påföljdsavgift. Påföljdsavgiften påfördes för att kunduppgifternas förvaringstid inte hade fastställts och för ett lagstridigt registreringskrav, dataskyddsbrister i tjänsten OmaPosti samt försummelse av informationssäkerheten i lånejämförelsetjänster. Påföljdsavgifterna uppgick till 856 000–2,4 miljoner euro.

År 2024 påförde påföljdskollegiet tre organisationer en administrativ påföljdsavgift för förseelser mot dataskyddslagstiftningen:

- Verkkokauppa.com påfördes en påföljdsavgift på 856 000 euro, eftersom bolaget inte hade fastställt hur länge uppgifterna på nätbutikskundernas kundkonton förvaras. Bolagets praxis som innebär att det krävs ett kundkonto för att göra nätköp har dessutom stridit mot dataskyddsbestämmelserna. Dataombudsmannen förordnade Verkkokauppa.com att fastställa en lämplig förvaringstid för uppgifterna på kundkontona och ändra sitt förfarande att kräva obligatorisk registrering. Genom sitt beslut i februari 2025 sänkte Helsingfors förvaltningsdomstol avgiften till drygt 792 000 euro med motiveringen att avgiften skulle fastställas på basis av omsättningen 2023 och inte på siffrorna för 2022. Förvaltningsdomstolens beslut har inte vunnit laga kraft.
- Posti påfördes en påföljdsavgift på 2,4 miljoner euro för dataskyddsbrister i tjänsten OmaPosti. Posti hade automatiskt skapat en elektronisk OmaPosti-brevlåda för kunderna utan deras separata begäran. Den elektroniska postlådan kunde inte heller avslutas utan att även andra tjänster som hörde till servicehelheten, till exempel omsändning av post och tjänsten för eget uthämningsställe, upphörde. I tjänsten OmaPosti fanns dessutom tekniska inställningar som inte uppfyllde dataskyddskraven, till exempel en automatiskt aktiverad funktion och en förvald kryssruta. Posti ålades att korrigera sitt förfarande. Beslutet har inte vunnit laga kraft.
- Sambla Group, som tillhandahåller lånejämförelsetjänster, påfördes en påföljdsavgift på 950 000 euro, eftersom uppgifterna i kundernas låneansökningar på grund av den otillräckliga informationssäkerheten hade varit tillgängliga för utomstående via personliga länkar avsedda för kunderna. Biträdande dataombudsmannen ålade också Sambla Group att meddela händelsen till företagets kunder vars uppgifter kan ha varit tillgängliga för utomstående. Beslutet har vunnit laga kraft.

Granskningsverksamhet

Granskningar är ett sätt för dataombudsmannens byrå att upptäcka dataskyddsbrister och styra organisationerna att handla i enlighet med dataskyddslagstiftningen. De är också ett effektivt sätt att övervaka att dataombudsmannens föreskrifter iakttas. Granskningar görs både enligt årsplanen och vid behov. Dataombudsmannens granskningsverksamhet styrs av de risker som är förknippade med behandlingen av personuppgifter, ett i annan verksamhet observerat behov att övervaka en viss personuppgiftsansvarig eller en viss bransch samt de granskningsskyldigheter som lagstiftningen kräver. I granskningsverksamheten 2024 betonades övervakningen av behandlingen av personuppgifter i organisationer och hanteringen av åtkomsträttigheter.

År 2024 gjordes fem granskningar. Dessutom flyttades fyra granskningar som inletts eller som enligt planerna skulle utföras 2024 till 2025. I granskningarna observerades inget behov av att använda korrigerande befogenheter, men utifrån observationerna i samband med granskningen gavs organisationerna anvisningar och rekommendationer.

Även 2024 var det typiskt att granskningarna gällde säkerhetsmyndigheter, då personerna endast i begränsad utsträckning själva kan övervaka den behandling av personuppgifter som dessa myndigheter gör. Dataombudsmannens byrå och underrättelsetillsynsombudsmannen gjorde till exempel den första gemensamma granskningen som var riktad mot skyddspolisens. Granskningen gällde behandling av personuppgifter i anslutning till underrättelseverksamhet till den del uppgifterna sparas i skyddspolisens informationssystem eller på andra lagringsmedier.

Dataombudsmannen granskade genomförandet av dataskyddet under 2024 inom säkerhetssektorn, hälso- och sjukvården och biobanksverksamheten.

Under året utvidgade dataombudsmannens byrå sin granskningsverksamhet till hälso- och sjukvården. I en granskning av HUS-sammanslutningen bedömdes övervakningen av behandlingen av patientuppgifter och i synnerhet hur den personuppgiftsansvarige handlar för att upptäcka om behandlingen av patientuppgifter strider mot den allmänna dataskyddsförordningen. Granskningen gällde övervakningen av användningsloggarna för patientuppgifter 2023 och 2024.

På hösten genomförde dataombudsmannens byrå och Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet Fimea tillsammans en granskning av Helsingfors Biobank. Utifrån observationerna uppmanades biobanken att göra sig förtrogen med anvisningarna om personuppgiftsincidenter och ange grunden för behandlingen av personuppgifter så tydligt som möjligt i de uppgifter som ges till människor. Dessutom uppmanades biobanken att bedöma hurdana risker individer utsätts för i samband med den tekniska metodutvecklingen och säkerställa att rollerna och ansvaren när det gäller behandling av personuppgifter är tydliga när biobanksverksamhetens personuppgifter behandlas i HUS' datasjö.

Privata sektorn

I beslut som gäller aktörer i privata sektorn betonades frågor som gäller den registrerades rättigheter, förvaringstider och publicering av uppgifter. Närmare information om tre beslut som påföljdskollegiet vid dataombudsmannens byrå har fattat för företag finns i avsnittet Påföljdskollegiet.

I maj ansåg biträdande dataombudsmannen att en mobiloperatör har rätt att spara uppgifter om sina mobiltelefonkunder tre år efter att kundrelationen har upphört. Tidsgränsen beror på att skulderna enligt lagen preskriberas på tre år. Om uppgifterna raderas tidigare kan företaget inte nödvändigtvis försvara sig i en situation där kunden eller en annan borgenär framställer yrkanden som grundar sig på ett fel. Biträdande dataombudsmannen gav dock teleoperatören en anmärkning, eftersom den trots kundens begäran inte hade raderat personuppgifter som gällde ett kundförhållande som avslutats mer än tio år tidigare. Beslutet har vunnit laga kraft.

I september gav biträdande dataombudsmannen en annan mobiltelefonoperatör en anmärkning, eftersom den hade skickat en person endast en del av de begärda uppgifterna och i huvudsak i pappersform per post, även om personen hade begärt att få uppgifterna elektroniskt. I sitt beslut ansåg biträdande dataombudsmannen också att mobilabonnemangets förmedlingsuppgifter kan vara personuppgifter. Beslutet har vunnit laga kraft.

I juni fastställde biträdande dataombudsmannen att ett företag inte hade rätt att publicera arbetstagarnas personliga telefonnummer på intranätet. Det fanns ingen lagenlig grund för att lämna ut personuppgifter till tredje parter

och arbetstagarna skulle ha kunnat kontakta varandra till exempel med arbetstelefoner. Företaget fick en anmärkning. Beslutet har vunnit laga kraft.

Under året satte förvaltningsdomstolarna i kraft flera beslut som dataombudsmannens byrå fattat. Förvaltningsdomstolens beslut om en administrativ påföljdsavgift som påförts Taksi Helsinki vann laga kraft i maj när högsta förvaltningsdomstolen inte beviljade besvärstillstånd i ärendet. Påföljdskollegiet vid dataombudsmannens byrå ansåg 2020 att företaget inte hade bedömt riskerna och verkningarna i anslutning till behandling av personuppgifter förrän det började använda ett kameraövervakningssystem som spelade in ljud och bild i taxibilar. Förvaltningsdomstolen hade sänkt påföljdsavgiften och upphävt ett förordnande av biträdande dataombudsmannen. Till övriga delar förblev biträdande dataombudsmannens beslut i kraft.

Högsta förvaltningsdomstolen höll i kraft två beslut som dataombudsmannens byrå fattat om att ta bort Googles sökresultatlänkar. I mars ålade högsta förvaltningsdomstolen Google att ta bort sökresultatlänkar som leder till nyhetsmediernas artiklar. I juni 2020 hade biträdande dataombudsmannen ansett att det inte längre var motiverat att länkarna till sökresultaten visas. Dataombudsmannens beslut som hade meddelats i april 2022 vann laga kraft i maj. I beslutet hade det ansetts att Google i sin söktjänst inte behöver ta bort en länk som leder till en insändare. Det var fråga om uppgifter som personen själv hade offentliggjort genom att delta i den offentliga debatten. Sökresultatet gav inte heller någon väsentligen felaktig, bristfällig eller

vilseledande bild av personen. Förvaltningsdomstolen ändrade inte dataombudsmannens beslut och högsta förvaltningsdomstolen beviljade inte besvärstillstånd i ärendet.

Förvaltningsdomstolen tog också ställning till frågor om samtycke till kakor. Dataombudsmannens byrå gav utlåtanden till Transport- och kommunikationsverket Traficom och Helsingfors förvaltningsdomstol i två ärenden som gällde kakor. Förvaltningsdomstolen avslag Telias och Sanoma Media Finlands besvär över Traficoms beslut som gällde godkännande av kakor och bedömning av kakornas nödvändighet. Förvaltningsdomstolen bekräftade dataombudsmannens och Traficoms ståndpunkt att det förutom möjligheten att godkänna kakor i webbannonsen måste finnas en lika synlig möjlighet att inte godkänna dem. Dessutom krävdes att användaren godkänner kakor som gäller distribution av personifierat innehåll i Sanomas nyhetsapplikation och kakor som möjliggör Telias chatt, eftersom de inte ansågs vara nödvändiga. Förvaltningsdomstolens beslut har inte vunnit laga kraft.

I maj ackrediterade biträdande dataombudsmannen första gången ett övervakningsorgan för en uppförandekod. En uppförandekod är branschspecifika praktiska anvisningar om hur dataskyddslagstiftningen ska tillämpas och den utarbetas av branscherna själva. I privata sektorn övervakar ett övervakningsorgan som ackrediterats av dataombudsmannens byrå att uppförandekoden följs. Som övervakningsorgan ackrediterades, dvs. godkändes villkorligt, Advokatförbundet och tillsynsnämnden som verkar i anslutning till förbundet. Ackrediteringen träder i kraft när Advokatförbundet skickar dataombudsmannen en ny uppförandekod som gäller advokaternas uppdragsarbete och som dataombudsmannens byrå kan godkänna.

Europeiska dataskyddsstyrelsen gav ett ställningstagande om samtycke till riktad reklam i sociala medier. Dataskyddsstyrelsen gav i april ett yttrande som binder tillsynsmyndigheten om de stora onlineplattformarnas så kallade "samtycke eller betalning"-modeller och betonade att användaren borde kunna få välja om de egna personuppgifterna får användas för riktad reklam. Dataskyddsstyrelsen var nöjd över att en stor onlineplattform i november meddelade att den ändrar sin modell.

Finanssektorn

En aktuell fråga under året i finanssektorn var huruvida de registrerades rättigheter tillgodoses i det positiva kreditupplysningsregistret. Det positiva kreditupplysningsregistret infördes i april 2024. I registret samlas uppgifter om privatpersoners alla krediter och inkomster. Dataombudsmannens byrå övervakar behandlingen av personuppgifter i det positiva kreditupplysningsregistret.

Dataombudsmannen gav i juni ett utlåtande om ändring av lagen om inkomstdatasystemet och lagen om ett positivt kreditupplysningsregister. För närvarande kan uppgifter om en person lämnas ut både ur inkomstregistret och det positiva kreditupplysningsregistret, även om personen har begärt att uppgifter som hen anser vara felaktiga inte lämnas ut tillfälligt. Dataombudsmannen betonade att uppgifterna måste vara riktiga när det fattas beslut som har stor betydelse för människorna. Dataombudsmannen fäste uppmärksamhet vid samma sak redan tidigare i samband med beredningen av lagen om ett positivt kreditupplysningsregister.

Lagarna granskades på nytt bland annat utifrån dataombudsmannens observationer och justitiekanslerns synpunkter som lagts fram vid förhandsgranskningen. Enligt det nuvarande lagförslaget ska användaren av inkomstregistret eller det positiva kreditupplysningsregistret informeras om att en person har begärt att vissa egna uppgifter inte får lämnas ut. Enligt förslaget ska dessa uppgifter dock fortfarande kunna lämnas ut ur båda registren trots personens begäran.

Dataombudsmannen tog ställning till förslagen till ändring av lagen om ett positivt kreditupplysningsregister även i december. Lagändringen skulle innebära att uppgifter om bostadsaktiebolagslånens låneandelar för enskilda delägare införs i det positiva kreditupplysningsregistret. Dataombudsmannen understödde förslaget att utelämna bostadsaktiebolagets namn samt företags- och organisationsnummer ur kreditupplysningsrapporten. Samtidigt påpekade dataombudsmannen också att samma registeruppgifter lämnas ut till alla kreditgivare och att lagen inte reglerar begränsningen av datainnehållet separat för varje kreditgivare. På så sätt får till exempel banker och snabblåneföretag samma uppgifter ur registret. Dataombudsmannen föreslog att lagen öppnas för granskning för att hitta en sådan lösning som innebär att endast de uppgifter som är nödvändiga för kreditgivarnas verksamhet lämnas ut till kreditgivarna.

I finanssektorn betonas skyldigheten att behandla personuppgifter omsorgsfullt, eftersom aktörerna ofta behandlar information om människors privatliv i stor utsträckning. Därför är det viktigt att regelbundet utvärdera informationssäkerheten och dataskyddet i de elektroniska tjänsterna. Biträdande dataombudsmannen påminde om detta bland annat i beslutet från december som gällde Sambla Group. Bristerna i företagets informationssäkerhet gällde dess tjänster lainaparkki.fi och rahoitu.fi. Via länkarna som var avsedda för tjänsternas kunder hade utomstående haft tillgång till kontaktuppgifter för personer som ansökt om lån samt bland annat uppgifter om inkomster, boendeutgifter, civilstånd och eventuella barn. I mars 2024 ålades

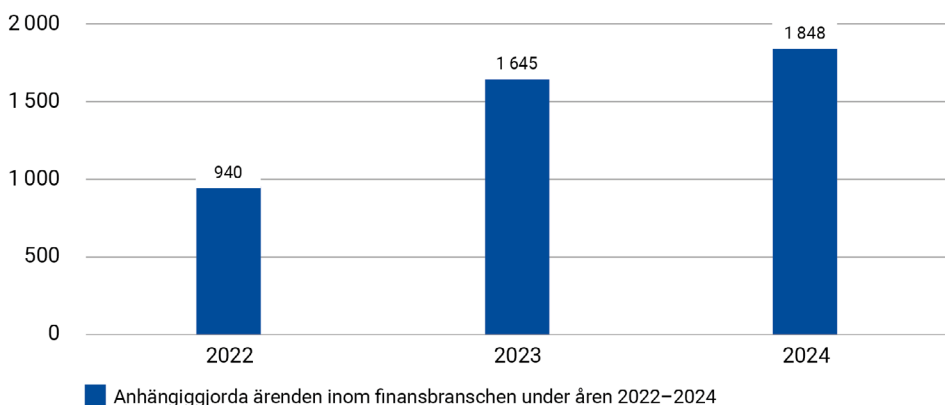
företaget att sluta behandla sökandenas personuppgifter i sina elektroniska tjänster genast när det visade sig att informationssäkerhetsbristerna var allvarliga. I december påfördes företaget en administrativ påföljdsavgift och ålades att förbättra sin informationssäkerhet.

Biträdande dataombudsmannens beslut i ett ärende som gällde utlämnande av felaktiga uppgifter om betalningsstörningar vann laga kraft i augusti. Biträdande dataombudsmannen hade i november 2021 ålagt Rättsregistercentralen att ändra sitt förfarande som gäller övervakningen av riktigheten hos de uppgifter om betalningsstörningar som lämnas ut till kreditupplysningsbolag. Uppgifter som grundar sig på domar i tvistemål borde inte ha registrerats som en betalningsanmärkning i kreditupplysningsregistret i de fall där betalningsskyldigheten på goda

grunder har bestridits. Helsingfors förvaltningsdomstol höll biträdande dataombudsmannens beslut i kraft utan ändringar och högsta förvaltningsdomstolen beviljade inte besvärstillstånd i ärendet.

I januari höll förvaltningsdomstolen dataombudsmannens beslut om behandling av hälsouppgifter i två försäkringsbolag i kraft. Beslutet gällde begäran om uppgifter av hälso- och sjukvården och behandlingen av försäkringssökandenas hälsouppgifter. Dataombudsmannen hade 2022 observerat att försäkringsbolagen hade begärt onödigt omfattande hälsouppgifter av hälso- och sjukvården och försäkringsbolagen hade ingen grund att behandla försäkringssökandenas hälsouppgifter förrän försäkringsavtalet slöts. Förvaltningsdomstolens beslut har överklagats hos högsta förvaltningsdomstolen.

Anhängiggjorda ärenden: Finansbranschen

■ Anhängiggjorda ärenden inom finansbranschen under åren 2022–2024

Offentliga sektorn

Största delen av ärendena som rörde den offentliga förvaltningen gällde personuppgiftsincidenter och individernas utövande av dataskyddsrättigheter, till exempel granskning eller radering av uppgifter. I offentliga sektorn gäller

styrnings- och tillsynsverksamheten flera olika verksamhetsområden och utöver den allmänna dataskyddsförordningen och dataskyddslagen för brottmål ska även lagstiftning som preciserar och kompletterar dessa tillämpas.

Social- och hälsovården

Social- och hälsovården utgör det största verksamhetsområdet för dataombudsmannens byrå mätt i antalet ärenden som inlets. År 2024 gällde cirka 25 procent av de inledda ärendena detta verksamhetsområde. Till social- och hälsovårdens verksamhetsområde hör aktörer inom både privata och offentliga sektorn. Ärenden i verksamhetsområdet behandlas vid dataombudsmannens byrå i både privata och offentliga sektorns styrnings- och tillsynsenheter.

Största delen av ärendena var anmälningar om personuppgiftsincidenter och behandlingen av dessa effektiviserades under året. Utöver dessa framhövdes ärenden som gällde granskning, rättelse och radering av klient- och patientuppgifter, och behandlingen av dessa gjordes smidigare med hjälp av sållningsförfarandet. Dataombudsmannens byrå får också rikligt med förfrågningar från både organisationer och privatpersoner om behandlingen av personuppgifter i verksamhetsområdet.

Eftersom stora mängder känslig information behandlas i verksamhetsområdet, stöder dataombudsmannens byrå aktörerna i social- och hälsovården förutom med övervaknings- och beslutsverksamheten även genom att ge allmän handledning till exempel på sin webbplats. Webbplatsens innehåll om verksamhetsområd-

Social- och hälsovården utgör det största verksamhetsområdet för dataombudsmannens byrå mätt i antalet ärenden som inlets.

et uppdaterades under året. Dessutom deltar dataombudsmannens byrå i organiseringen av det årliga dataskyddsseminariet SohviTellu som riktar sig till personer som arbetar med dataskydd inom social- och hälsovården.

Under året kontaktades byrån mer än tidigare av klienter och patienter i ärenden som gällde ogrundad tillgång till klient- och patientuppgifter. I dessa situationer uppmanas personerna be en aktör inom hälso- och sjukvården om logguppgifter eller en utredning om grunderna för användningen eller utlämnandet av uppgifterna. Dessutom uppmanas personerna att vid behov göra en brottsanmälan till polisen, som vid behov kan begära ett utlåtande av dataombudsmannens byrå.

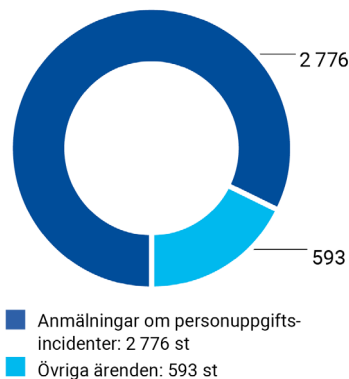
Människorna är intresserade av hur deras klient- och patientuppgifter behandlas. Klienten eller patienten kan begära information om vem som har använt eller till vem uppgifter om hen har lämnats ut och på vilka grunder. I Europeiska unionens domstols avgörande i juni 2023 (ärende C-579/21) har rätten till insyn enligt den allmänna dataskyddsförordningen preciserats i fråga om logguppgifter. Enligt avgörandet har en person med stöd av rätten till insyn rätt att få uppgifter om när och för vilka ändamål de egna personuppgifterna har behandlats. Enligt lagen om behandling av kunduppgifter har personen också rätt att få en redogörelse för grunderna för användningen eller utlämnandet av uppgifterna och en motiverad uppfattning om huruvida det har varit lagligt att använda eller lämna ut uppgifterna. Om uppgifterna inte lämnas ut kan ärendet lämnas till dataombudsmannens byrå för behandling, och dataombudsmannen kan vid behov förordna att uppgifterna lämnas ut.

På våren gav biträdande dataombudsmannen ett beslut där det ansågs att personbeteckningen inte ska antecknas i textmeddelanden som skickas automatiserat till patienterna. Velfärdsområdet

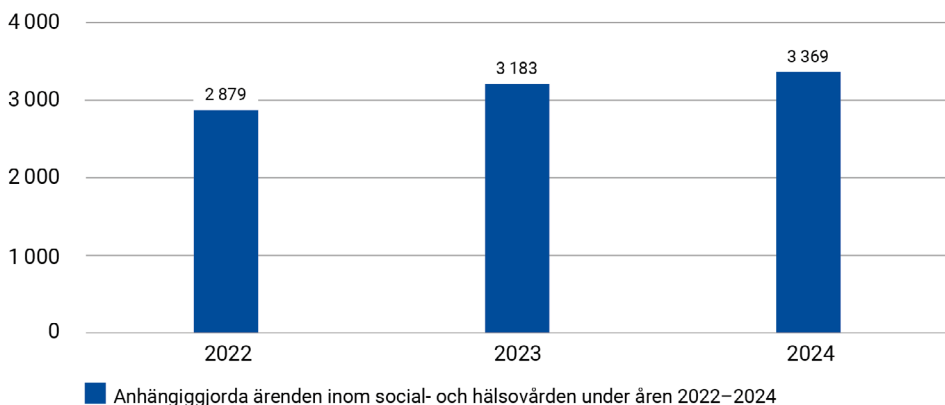
uppmannades att beakta bristerna i textmeddelandenas skydd och även till exempel i fråga om meddelanden som gäller laboratorieundersökningar bedöma vilka personuppgifter som behöver inkluderas i textmeddelandena.

Lagstiftningen som gäller social- och hälsovården kommer under de närmaste åren att ändras på det sätt som förutsätts i European Health Data Space (EHDS), dvs. förordningen om det europeiska hälsoområdet. Dataombudsmannens byrå deltog under 2024 i styrgruppen för den nationella koordineringen av detta författningsförslag.

Fördelningen av ärenden inom social- och hälsovårdsbranschen under år 2024

Anhängiggjorda ärenden: Social- och hälsovården

Småbarnspedagogik och undervisning

Under verksamhetsåret gav dataombudsmannens byrå flera utlåtanden till undervisnings- och kulturministeriet och Utbildningsstyrelsen. Till Utbildningsstyrelsen gavs ett utlåtande om utkastet till guide om användningen av AI-applikationer vid behandlingen av personuppgifter som gäller barn inom småbarnspedagogiken samt elever och studerande. I utlåtandet betonades utbildningsanordnarens skyldighet att innan AI-applikationer eller andra applikationer börjar användas utreda om applikationen behandlar användarnas personuppgifter och säkerställa att behandlingen är lagenlig. Även AI:s felaktiga slutsatser och förvrängningar kan kränka elevernas och studerandenas grundläggande fri- och rättigheter. I utlåtandet fästes dessutom uppmärksamhet vid att det skulle vara viktigt att som medborgarfärdighet lära eleverna och studerandena hur användarnas personuppgifter behandlas i AI-tjänster och vilka rättigheter användaren har.

I lagen om grundläggande utbildning föreslogs en ändring enligt vilken telefon får användas på en lektion endast med lärarens tillstånd för inlärningsändamål eller med rektorns eller lärarens tillstånd för personlig hälsovård, till exempel för behandling av diabetes. Dataombudsmannen betonade i sitt utlåtande att utbildningsanordnaren på förhand ska säkerställa att de applikationer som används i undervisningen behandlar elevernas personuppgifter lagenligt. Detta gäller även gratisapplikationer och applikationer som utnyttjar artificiell intelligens.

Det föreslogs också att bestämmelserna om stöd för lärande och skolgång i lagen om grundläggande utbildning ska förnyas. Dataom-

budsmannen påpekade i sitt utlåtande att den föreslagna regleringen omfattar behandling av känsliga uppgifter om barn och även sekretessbelagda uppgifter. Det är viktigt att man strävar efter att förenhetliga behandlingen av sådana uppgifter på riksnivå och att man i beredningen också bedömer nödvändiga skyddsåtgärder.

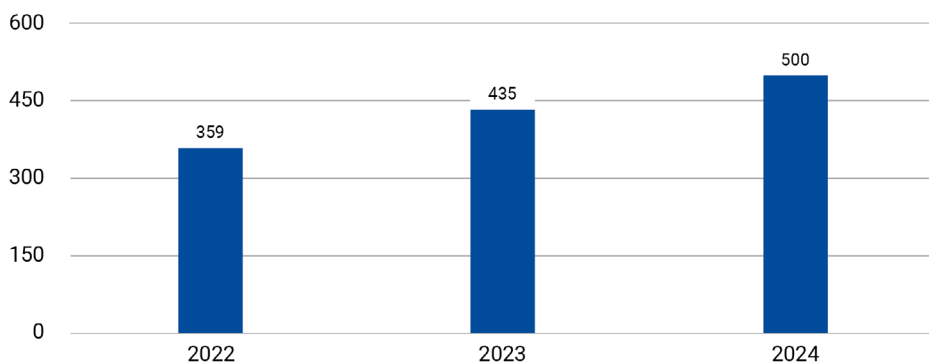
I sitt utlåtande om ändring av lagen om småbarnspedagogik fäste dataombudsmannen också uppmärksamhet vid att behandlingen av personuppgifter inom småbarnspedagogiken bör förenhetligas för att trygga barnens rättigheter och friheter. När de riksomfattande grunderna för planen för småbarnspedagogik förnyas är det dessutom viktigt att fästa uppmärksamhet vid behandlingen av barnens personuppgifter.

I det multiprofessionella samarbetet inom elevhälsan påverkas utlämnandet av elevernas och studerandenas uppgifter förutom av dataskyddslagstiftningen även av regleringen i verksamhetsområdet, som fastställer villkoren och sätten för utlämnande av uppgifter. Till det multiprofessionella samarbetet hör förutom undervisningsväsendet även de psykolog- och kuratorstjänster som tillhandahålls inom social- och hälsovården samt skolhälsovården. Biträdande dataombudsmannen lämnade 2022 ett initiativ till undervisnings- och kulturministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Institutet för hälsa och välfärd och Utbildningsstyrelsen om att utarbeta anvisningar om utlämnande av elevernas uppgifter till elevhälsans psykolog- och kuratorstjänster. Anvisningarna som utarbetades 2023 kompletterades under år 2024, vilket vid sidan om lagstiftningen påverkar planeringen av informationssystemen, eftersom uppgifterna ofta lämnas ut elektroniskt.

Biträdande dataombudsmannen gav dessutom ett utlåtande till undervisnings- och kulturministeriet om synpunkter på behandlingen av personuppgifter i systemet Move!. Move! är ett

riksomfattande mät- och responssystem för fysisk handlingsförmåga för elever i årskurs 5 och 8. Mätningarna genomförs som en del av gymnastikundervisningen.

Anhängiggjorda ärenden: Småbarnspedagogik, undervisning och ungdomsarbete

■ Anhängiggjorda ärenden inom småbarnspedagogiks-, undervisnings- och ungdomsarbetsbranschen under åren 2022–2024. Ärenden som gäller ungdomsarbetsbranschen ingår i statistiken från och med 2024.

Justitie- och säkerhetsförvaltningen

Dataombudsmannen övervakar efterlevnaden av dataskyddslagen för brottmål i myndigheters verksamhet som gäller inre säkerhet. I det beslut som biträdande dataombudsmannen meddelade i september bedömdes om det var lagenligt för polisen att registrera signalement i ett fall där en person misstänktes för normal ärekränkning. I beslutet ansågs att registreringen av signalement stred mot bland annat proportionalitetsprincipen i tvångsmedelslagen och mot EU-rätten. Polisen ålades att ta bort de sparade signalementen. Beslutet har vunnit laga kraft. Beslutet delgavs justitieministeriet för att eventuella ändringsbehov i tvångsmedelslagen ska kunna bedömas.

Under 2024 gav dataombudsmannens byrå flera utlåtanden om säkerhets- och justitieförvaltningens lagstiftningsprojekt samt andra utvecklingsåtgärder. Dataombudsmannen yttrade sig bland annat om regeringens proposition med förslag till ändring av utlänningslagen samt om förslaget till ändring av lagen om militär underrättelseverksamhet. Dataombudsmannens byrå deltar också i justitieministeriets samarbetsgrupps arbete för valsäkerhet.

På hösten gav Ungern under sitt ordförandeskap i Europeiska unionens råd ett kompromissförslag om EU-förordningen som gäller bekämpning av sexuella övergrepp mot barn på nätet (s.k. CS-AM-förordningen). Dataombudsmannens byrå gav riksdagens utskott utlåtande om kompromissförslaget i oktober 2024. Dataombudsmannen ansåg att det fortfarande fanns betydande utmaningar i förslaget till förordning, eftersom det skulle möjliggöra en omfattande och oriktad skanning av privata meddelanden. Dataombuds-

mannen gav sitt utlåtande om förslaget tidigare i oktober 2023. Även då framfördes i utlåtandet oro över att förslaget oproportionerligt ingriper i människors integritetsskydd och myndigheters befogenheter. Europeiska dataskyddsstyrelsen framförde i februari 2024 sin åsikt om Europaparlamentets ståndpunkt till förslaget till förordning. I sitt yttrande förhöll sig styrelsen positivt till många av de förbättringar som parlamentet föreslagit, men betonade att de inte tycks helt lösa frågor om allmän uppföljning av privata kommunikationer och utfärdande av spårningsorder.

Högsta förvaltningsdomstolen gav i november sitt avgörande om biträdande dataombudsmannens beslut om iakttagande av tidsgränserna för utrikesministeriets anmälningsskyldighet vid personuppgiftsincidenter. Högsta förvaltningsdomstolen höll beslutet i kraft till den del det gällde dröjsmål med anmälan till tillsynsmyndigheten och anmärkningen om detta. Däremot upphävde högsta förvaltningsdomstolen biträdande dataombudsmannens beslut till den del det var fråga om dröjsmål med anmälan till den registrerade. Högsta förvaltningsdomstolen konstaterade att utrikesministeriet kunde anses ha anmält personuppgiftsincidenten till de personer som incidenten gäller i enlighet med bestämmelserna i dataskyddsförordningen.

Europeiska dataskyddsstyrelsen utfärdade i juni en anvisning om dataöverföring enligt dataskyddsdirektivet för brottmål. I anvisningen ges EU-ländernas lagövervakningsmyndigheter handledning i dataöverföring till myndigheter eller internationella organisationer i länder utanför EU-området.

Dataombudsmannens byrå ska på åklagarens eller förundersökningsmyndighetens begäran ge utlåtanden om fyra brott som föreskrivs i 38 kap. i strafflagen: dataskyddsbrott, sekretessbrott, dataintrång och kränkning av kommunikationshemlighet. Syftet med utlåtandena är att säkerställa tillräcklig dataskyddskompetens i dessa brott som mer sällan är föremål för åtalsprövning.

År 2024 ökade antalet utlåtanden betydligt. Under året gavs 110 utlåtanden, medan antalet året innan var 54. Största delen av utlåtandena gällde dataskyddsbrott. Det är fråga om ett dataskyddsbrott

när en person som har laglig åtkomst till ett register missbrukar uppgifterna. Detta innebär till exempel att en arbetstagare eller tjänsteinnehavare läser uppgifter utan grundad anledning (s.k. snokande). Oftast gällde den olovliga behandlingen av uppgifter social- och hälsovårdens informationssystem, men det har också förekommit fall där någon snokat i polisens register. Även dataintrång och kränkningar av kommunikationshemligheten var ofta föremål för utlåtanden. Vanligtvis gällde de intrång i användarkonton i sociala medier. Utlåtanden om sekretessbrott gavs endast i några fall.

Övrig offentlig förvaltning

Förfaringssätten för att tillgodose den registrerades rättigheter bedömdes bland annat i beslutet som gällde Skatteförvaltningen i augusti. Biträdande dataombudsmannen konstaterade att dataskyddslagstiftningen inte hindrar utövandet av dataskyddsrättigheter via en annan person, utan personen kan begära insyn i sina egna uppgifter med hjälp av ett ombud och till exempel begära att organisationen skickar dessa uppgifter till ombudet. Biträdande dataombudsmannen påminde också om att det inte finns några formkrav för dataskyddsbegäran och att organisationerna ska stödja tillgodoseendet av begäranden om tillgång till uppgifter. De ska dock också sörja för informationssäkerheten och hitta en balans mellan enkelt och säkert tillgodoseende av dataskyddsrättigheterna. Beslutet har vunnit laga kraft.

Biträdande dataombudsmannen ansåg i december att Skatteförvaltningens enhet för utredning av grå ekonomi har haft rätt att vägra tillmötesgå en persons begäran om tillgång till uppgifter. Personen behövde inte ens informeras om huruvida uppgifterna överhuvudtaget har behandlats med en fullgöranderapport. Skatteförvaltningen har också kunnat hänvisa personen att lämna en begäran om tillgång till uppgifter till de myndigheter som med stöd av lag har rätt att begära en fullgöranderapport och som den har nämnt i sitt beslut som meddelats personen.

Under 2024 var också arbetsgruppens betänkande om uppdatering av offentlighetslagen på remiss. Dataombudsmannen anser det viktigt att beakta personernas rätt till integritetsskydd och dataskyddsförpliktelse när det föreskrivs om öppenhet i myndigheternas verksamhet och handlingars offentlighet.

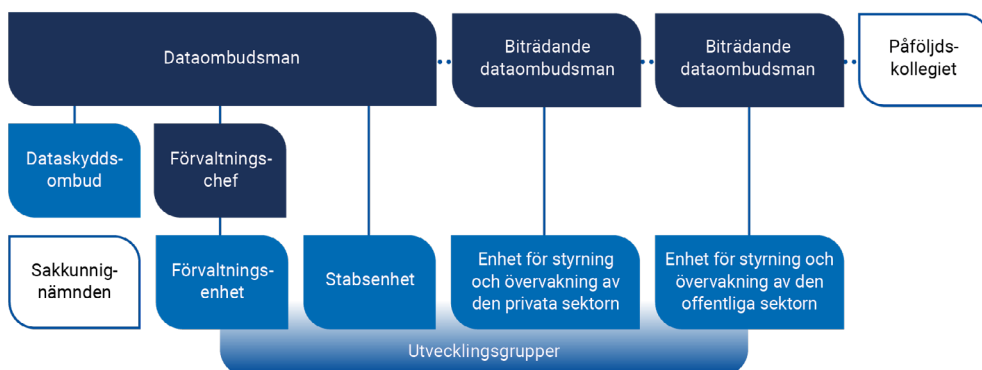
Organisation, personal och ekonomi

Under verksamhetsåret ökade antalet anställda vid dataombudsmannens byrå klart jämfört med året innan. Vid utgången av året arbetade 60 personer vid dataombudsmannens byrå.

Under verksamhetsåret etablerades byråns organisationsstruktur som förnyats året innan. Målet med reformen har varit att säkerställa en smidig verksamhet och att trygga arbetshälsan. Hösten 2024 inleddes en utvecklingshelhet i syfte att komplettera de åtgärder som vidtagits för att nå målen. De två delprojekten i helheten fokuserar på byråns arbetsprocesser och organiseringen av arbetet samt på arbetsgemenskapen och arbetskulturen.

Byråns organisationsstruktur består av fyra enheter: styrnings- och övervakningsenheten för privata sektorn (YKI), styrnings- och övervakningsenheten för offentliga sektorn (JUKI), förvaltningsenheten (HALL) och stabsenheten (EKY). Till förvaltningsenheten har byråns förvaltning, informationshantering, registrators-tjänster och ledningens stöd centraliserats. Till stabsenheten hör koordinering av internationella ärenden, IT-specialsakkunniga, kommunikation, en specialsakkunnig och ett dataskyddsombud.

Organisationsstrukturen vid dataombudsmannens byrå

Stabsenheten leds av dataombudsmannen, YKI- och JUKI-enheterna av biträdande dataombudsmännen och förvaltningsenheten av förvaltningschefen. Byråns två gruppchefer är närmaste chef för inspektörerna och de juridiska experterna i YKI- och JUKI-enheterna. Gruppchefernas uppgifter inrättades i samband med organisationsreformen 2023. Att dela upp chefsarbetet på fler personer än tidigare har upplevts som en fungerande ändring.

Vid byrån behandlas dataskyddsärenden av de juridiska experterna, inspektörerna, överinspektörerna och de IT-specialsakkunniga. De juridiska experterna ansvarar särskilt för ärenden som gäller handledning och rådgivning samt för uppgifter i anslutning till sällningsförfaranden. Inspektörerna behandlar fall som omfattar etablerade riktlinjer. Överinspektörerna sköter de mest krävande besluts- och styrningsärendena

inom sitt ansvarsområde och ansvarar bland annat för beredningen av lagstiftningsutlåtanden. De IT-specialsakkunniga behandlar i synnerhet tekniska personuppgiftsincidenter och är experter på tekniska frågor i andra tillsynsärenden.

I separata utvecklingsgrupper samordnas dessutom förfaringsätt och projekt i anslutning till vissa ämnesområden, som till exempel personuppgiftsincidenter, den registrerade rättigheter och gränsöverskridande ärenden.

Dataombudsmannens byrå beviljades tilläggsanslag 2023 och 2024 för att trygga skötseln av uppgifterna och för att sköta vissa nya uppgifter som härrör från lagstiftningsreformerna. Tilläggsresurserna syntes fullskaligt i antalet anställda 2024, när nya tjänster inrättades vid byrån utifrån tilläggsanslagen.

Personalresurser*	2022	2023	2024
Antal anställda i slutet av året	54	54	60
Årsverken	51,9	52,7	61,4
Sjukfrånvaro, dagar/årsverk	13,2	5,6	8,8
Medelålder	39,3	42,1	40,9
Index för utbildningsnivå	6,4	6,4	6,5

* Siffrorna för 2022 och 2023 omfattar personalen vid både dataombudsmannens byrå och underrättelsetillsynsombudsmannafunktionen (3–4 personer). Den statistiska metoden ändrades 2024 så att den endast omfattar personalen vid dataombudsmannens byrå. Administrativt verkade underrättelsetillsynsombudsmannen i anslutning till dataombudsmannens byrå fram till slutet av 2024.

Ekonomi vid dataombudsmannens byrå	Utfall 2022	Utfall 2023	Mål 2024	Utfall 2024
Användning av omkostnadsanslag, 1 000 €	4 041	4 324	6 050	4 991
Totalkostnader, 1 000 €	4 450	4 730	-	5 853

Rådgivning och kommunikation

– svar på informationsbehov

Telefonrådgivningen vid dataombudsmannens byrå ger allmän handledning och rådgivning i anslutning till dataskydd och behandling av personuppgifter. Byrån har två rådgivningsnummer: ett för privatpersoner och ett för personuppgiftsansvariga och dataskyddsombud. Rådgivningen är av allmän natur och omfattar inte detaljerade eller bindande ställningstaganden till enskilda fall.

I juni 2024 infördes en köfunktion i telefonrådgivningen som gör att uppringaren vid rusning kan vänta på sin egen tur i kön. Köfunktionen förbättrade rådgivningstjänstens tillgänglighet och minskade antalet samtal. Året 2024 var lugnare än året innan för telefonrådgivningen och antalet besvarade samtal minskade till cirka 2 300. Rådgivningsnumret för privatpersoner var fortfarande mer efterfrågat än numret för personuppgiftsansvariga.

Allmän rådgivning ges också skriftligt och under året besvarades cirka 1 230 förfrågningar om rådgivning.

Rådgivningen gav omfattande handledning om den registrerades rättigheter, förfrågningar om dessa och det praktiska genomförandet av förfrågningar. Vanliga frågor var till exempel huruvida e-postmeddelanden eller andra mer

inofficiella filer eller anteckningar omfattas av rätten till insyn. Frågorna om logguppgifter inom social- och hälsovården ställdes fortfarande regelbundet.

Precis som under tidigare år tog personer ofta kontakt i frågor som gällde datainträng och personuppgiftsincidenter. De personuppgiftsansvariga efterlyste anvisningar för bedömning av definitionen av personuppgiftsincident samt instruktioner för situationer där det har förekommit en personuppgiftsincident. Särskilt vid mer omfattande helheter av personuppgiftsincidenter, till exempel dataintrånget i Helsingfors stad, kontaktades byrån av ett stort antal personer.

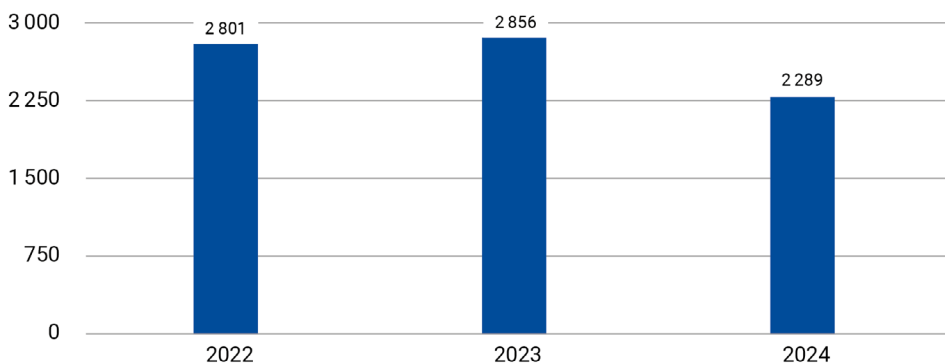
Kameraövervakning väckte frågor både hos privatpersoner och personuppgiftsansvariga. Frågorna gällde till exempel huruvida kameraövervakning är berättigad och hanteringen av inspelningar. Det ställdes också frågor om kameraövervakning i realtid. Frågorna om dataskydd i arbetslivet gällde bland annat tjänste-e-post, behandling av positionsdata samt situationer där arbetstagaren förutsätts använda sin personliga telefon eller sina bankkoder i arbetsärenden. Det ställdes också frågor om huruvida dataskyddsförordningen tillämpas på muntliga inofficiella diskussioner på arbetsplatsen.

På dataombudsmannens byrås webbplats samlades grundläggande information om behandlingen av personuppgifter i det positiva kreditupplysningsregistret som började användas i april. På webbplatsen publicerades också uppdaterade anvisningar för en organisation som utsett ett dataskyddsombud och dess ledning. Vanliga frågor inom hälso- och sjukvården kompletterades bland annat i anslutning till granskning, rättelse och radering av klient- eller patientuppgifter. På webbplatsen publicerades också information om EU:s förordning om digitala tjänster (DSA) och dataombudsmannens behörighet att övervaka den.

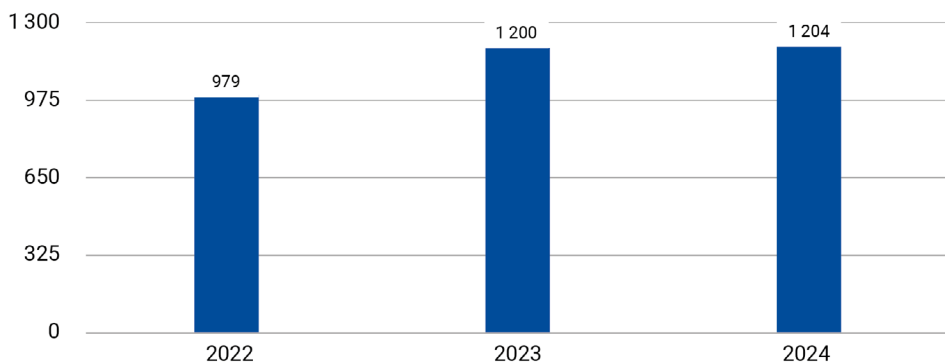
På sommaren publicerades den nya webbplatsen tietosuojaharrastuksissa.fi tillsammans med TIEKE Utvecklingscentralen för informationssamhälle rf. Webbplatsen skapades som en del av projektet *GDPR4CHLDRN – Dataskydd inom hobbyverksamhet*.

Dataombudsmannens byrå deltar i utbildningen av dataskyddsombud och andra dataskyddsexperten. I januari 2024 ordnades dataskyddsdagen för femte gången tillsammans med Alma Insights. I slutet av året ordnades social- och hälsovårdsseminariet SohviTellu i Tavastehus tillsammans med verksamhetsområdena.

Besvarade samtal i telefonrådgivningen

Dataombudsmannen i medier (omnämningar online)

Bilagor

Anhängiggjorda och behandlade ärenden 2022–2024

I tabellen nedan presenteras anhängiggjorda och behandlade ärenden vid dataombudsmannens byrå 2022–2024. Statistiken har sammanställts från

byråns ärendehanteringssystem vid utgången av respektive år. Dataombudsmannens byrå tog i bruk ett nytt ärendehanteringssystem i oktober 2023.

	2022		2023		2024	
	Anhängiggjorda	Behandlade	Anhängiggjorda	Behandlade	Anhängiggjorda	Behandlade
Uppgifter enligt EU:s allmänna dataskyddsförordning och dataskyddsdirektivet						
Föregående samråd (hög risk)	71	249	23	25	11	8
Utlåtanden	408	417	287	301	160	145
Utlåtanden som lämnats i brottmål*					98	110
Uppförandekoder	0	1	0	2	0	1
Överföring av personuppgifter	26	18	3	18	7	57
EU- och internationellt samarbete	1 018	1 016	1 362	1 297	1 390	1 131
Den registrerades rättigheter	834	950	838	994	797	819
Övervakning	1 063	1 069	1 268	1 197	1 276	1 173
Personuppgiftsincidenter	5 446	5 663	6 894	6 487	7 152	7 467
Handledning och rådgivning	1 176	1 441	1 318	1 592	1 209	1 247
Dataskyddsombud	255	269	267	260	473	459
Sakkunnignämnden	2	2	2	2	1	1
Allmänna, ekonomi- och personalärenden	796	774	917	884	710	673
Sammanlagt	11 095	11 869	13 179	13 059	13 284	13 291

*Statistikförs separat sedan 2024

Utlåtanden från dataombudsmannens byrå 2024

Utlåtanden om lagstiftningsprojekt

- Utlåtande om social- och hälsovårdsministeriets förordning om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården 12.1.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition om verkställande av EU:s förordning om kryptotillgångar och förordningen om information som ska åtfölja överföringar av medel 25.1.2024
- Utlåtande om regeringens proposition med förslag till lagstiftning om ändring av lagar som har samband med omorganiseringen av arbetskraftsservicen, beredskapslagen och ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice 26.1.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården (lagen om kunduppgifter) och ändring av 2 § i lagen om Institutet för hälsa och välfärd 2.2.2024
- Utlåtande om arbetsgruppens promemoria om beredskapsskyldigheten enligt beredskapslagen samt om de allmänna behoven att utveckla beredskapslagen 9.2.2024
- Utlåtande om regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om utstationering av arbetstagare 12.2.2024
- Utlåtande om regeringens propositionsutkast med förslag till lag om ändring av gränsbekavninglagen och till vissa lagar som har samband med den 19.2.2024
- Utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om utvidgning av arbetslöshetskassornas uppgifter 20.2.2024
- Utlåtande om statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ett europeiskt hälsodataområde 21.2.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition om ändring av utlänningslagen och 2 § i forskar- och studerandelagen 27.2.2024
- Utlåtande om regeringens proposition med förslag till ändring av Nylandslagen och lagen om kunduppgifter 29.2.2024
- Utlåtande om arbetsgruppens betänkande om uppdatering av offentlighetslagen 29.2.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av bygglagen och till vissa lagar som har samband med den 5.3.2024
- Utlåtande om bedömningspromemoria om behoven av att ändra Finnfundlagen 4.3.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 3 a § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna samt om närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter 5.4.2024
- Utlåtande om arbets- och näringsministeriets förordning om arbets- och näringstjänsterna 2024 10.4.2024

- Utlåtande om mellanbetänkandet av arbetsgruppen som tillsatts för att uppdatera lagen om bostadsaktiebolag – Regeringens proposition om ändring av lagen om bostadsaktiebolag (besittningstagande av aktielägenhet, delgivningar) 17.4.2024
- Utlåtande om utkastet till gallringsframställan till Riksarkivet om patientuppgifter inom den offentliga hälso- och sjukvården 18.4.2024
- Utlåtande om rekommendationerna för klassificeringen av information inom statens ekonomi- och personalförvaltning 19.4.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om informationsutbyte mellan de brottsbekämpande myndigheterna i Europeiska unionens medlemsstater 23.4.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition om ändring av lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster och 7 § i statstjänstemannalagen 26.4.2024
- Utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 2 c kap. 5 § i strafflagen och lagen om behandling av personuppgifter vid Brottsåklagarstyrelsens myndighet 29.4.2024
- Utlåtande om social- och hälsovårdsministeriets förordning om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården 08.5.2024
- Utlåtande om bedömningspromemorian om de lagstiftningsändringar som automatiseringen av vägtrafiken förutsätter 17.5.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition om uppdatering av informationsregleringen om trafik och logistik (datarymden del 1) 17.5.2024
- Utlåtande om bedömningspromemorian om behoven att förnya serviceprocessen inom arbetskraftsservicen och den privata arbetsförmedlingens möjlighet att få information om arbetssökanden 17.5.2024
- Utlåtande om regeringens propositionsutkast till riksdagen om ändring av lagen om pension för lantbruksföretagare 30.5.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Försvarsmakten och till vissa andra lagar 30.5.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om inkomstdatasystemet och 22 och 25 § i lagen om ett positivt kreditupplysningsregister 6.6.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om grundläggande utbildning och lagar som har samband med den 11.6.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om Statskontoret och till vissa lagar som har samband med den 13.6.2024

- Utlåtande om det elektroniska rösträttsregistret vid församlingsval och direkt kyrkoherdeval 17.6.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen om ändring av lagen om kandidaters valfinansiering, partilagen, vallagen och lagen om medborgarinitiativ 18.6.2024
- Utlåtande om bedömningspromemorian gällande taxiregleringen 20.6.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition om upphävande av lagstiftningen om aktiebolaget Jobbkanalen Ab 24.6.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om upphävande av 22 § och 70 § 2 mom. 5 punkten i lagen om småbarnspedagogik 3.7.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition om ändring av lagen om ordnande av arbetskraftsservice och beredskapslagen 16.7.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om tillsyn över och påföljder för skyldigheterna enligt EU:s förordning om avskogning 23.7.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen om ändring av lagstiftningen om arbetsolycksfalls- och yrkessjukdomsförsäkring, trafikförsäkring och patientförsäkring 6.8.2024
- Utlåtande om statsrådets principbeslut om Finlands cybersäkerhetsstrategi 2024–2035 9.8.2024
- Utlåtande om regeringens propositionsutkast till lagstiftning om ett nytt penningsspelsystem 15.8.2024
- Utlåtande om samordningsgruppens mellanrapport om totalreformen av dataskyddslagstiftningen 16.8.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen om ändring av 2 § i lagen om Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning 16.8.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om verkställighet av böter och andra påföljder som riktas mot egendom 19.8.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av 5 a kap. i polislagen, 7 kap. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet samt lagen om militär underrättelseverksamhet 26.8.2024
- Utlåtande om ett utkast till lagen om registrering av samarbetspersoner inom arbetarskyddet och vissa andra lagändringar 27.8.2024
- Utlåtande om ändringsbehoven i förordningen om avgiftsbelagda prestationer som tillhandahålls av justitieministeriet och vissa myndigheter inom dess förvaltningsområde (988/2022) 11.9.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om systemet för bostadssparande och till lagar som har samband med den 11.10.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition om ändring av lagen om grundläggande utbildning 28.10.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning som styr mikromobilitet 1.11.2024

- Utlåtande om regeringens proposition om ändring av fordonslagen och straffregisterlagen 7.11.2024
- Utlåtande om Ålands landskapslag om cybersäkerhet och motståndskraft 18.11.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition om ändring av lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton och till vissa lagar som har samband med den 21.11.2024
- Utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lagstiftning om genomförandet av förordningen om artificiell intelligens 3.12.2024
- Utlåtande om regeringens proposition om ändring av lagen om ett positivt kreditupplysningsregister 30.12.2024

Skriftliga expertutlåtanden till riksdagens utskott

- Expertutlåtande till riksdagens ekonomiskutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om ett positivt kreditupplysningsregister 19.2.2024
- Expertutlåtande till riksdagens grundlagsutskott om statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ett europeiskt hälsodataområde (U 61/2022 rd) 21.2.2024
- Expertutlåtande till riksdagens lagutskott om statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om fastställande av harmoniserade krav på den inre marknaden vad gäller transparens kring intesserepresentation för tredjeländers räkning och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1024/2012 och (EU) 2018/1724 beträffande vissa krav som föreskrivs i direktiv (EU) XXXX/XXXX 26.2.2024
- Expertutlåtande till riksdagens kommunikationsutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av trafikförsäkringslagen, lagen om Trafikförsäkringscentralen och försäkringsbolagslagen 14.3.2024
- Expertutlåtande till riksdagens ekonomiskutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Konkurrens- och konsumentverket 18.3.2024
- Expertutlåtande till riksdagens social- och hälsovårdsutskott om ändring av lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården, 2 § i lagen om Institutet för hälsa och välfärd samt 27 och 41 § i barnskyddslagen 2.4.2024
- Expertutlåtande till riksdagens grundlagsutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården, 2 § i lagen om Institutet för hälsa och välfärd samt 27 och 41 § i barnskyddslagen 5.4.2024
- Expertutlåtande till riksdagens förvaltningsutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av gränsbevakningslagen och till vissa lagar som har samband med den 25.4.2024
- Expertutlåtande till riksdagens grundlagsutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av gränsbevakningslagen och till vissa lagar som har samband med den 25.4.2024
- Expertutlåtande till riksdagens ekonomiskutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om leverantörer av kryptotillgångstjänster och om marknader för kryptotillgångar samt till vissa andra lagar 30.4.2024
- Expertutlåtande till riksdagens lagutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av jordabalken, lagen om köpvittnen och lagen om ett bostadsdatasystem 2.5.2024

- Expertutlåtande till riksdagens grundlagsutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av utlänningslagen och 2 § i lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete 13.5.2024
- Expertutlåtande till riksdagens grundlagsutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten och till vissa lagar som har samband med den 17.5.2024
- Expertutlåtande till riksdagens arbetslivs- och jämställdhetsutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om utvidgning av arbetslöshetskassornas uppgifter 20.5.2024
- Expertutlåtande till riksdagens arbetslivs- och jämställdhetsutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om ändring av lagar som har samband med omorganiseringen av arbetskraftsservicen 20.5.2024
- Expertutlåtande till riksdagens förvaltningsutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av utlänningslagen och 2 § i lagen om villkoren för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse på grund av forskning, studier, praktik och volontärarbete 4.6.2024
- Expertutlåtande till riksdagens lagutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 2 c kap. 5 § i strafflagen och lagen om behandling av personuppgifter vid Brottsförhållningsmyndigheten 1.8.2024
- Expertutlåtande till riksdagens förvaltningsutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om verkställighet av cybersäkerhetsdirektivet (NIS 2-direktivet) 4.9.2024
- Expertutlåtande till riksdagens kommunikationsutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om verkställighet av cybersäkerhetsdirektivet (NIS 2-direktivet) 5.9.2024
- Expertutlåtande till riksdagens grundlagsutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om militär disciplin och brottsbekämpning inom Försvarmakten och till vissa lagar som har samband med den 11.9.2024
- Expertutlåtande till riksdagens förvaltningsutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Statskontoret och till vissa lagar som har samband med den 19.9.2024
- Expertutlåtande till riksdagens social- och hälsovårdsutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 54 § i lagen om behandling av kunduppgifter inom social- och hälsovården och om upphävande av 25 § 4 mom. i lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland 19.9.2024
- Expertutlåtande till riksdagens grundlagsutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Statskontoret och till vissa lagar som har samband med den 20.9.2024

- Expertutlåtande till riksdagens grundlagsutskott om ändring av 2 c kap. 5 § i strafflagen och lagen om behandling av personuppgifter vid Brottspåföljdsmyndigheten 20.9.2024
- Expertutlåtande till riksdagens ekonomiskutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av 3 a § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna samt om närings-, trafik- och miljöcentralernas utvecklings- och förvaltningscenter 8.10.2024
- Expertutlåtande till riksdagens stora utskott om förordningen om fastställande av regler för att förebygga och bekämpa sexuella övergrepp mot barn – partiell allmän riktlinje (U 69/2022 rd) 8.10.2024
- Expertutlåtande till riksdagens kommunikationsutskott om statsrådets skrivelse om Europeiska kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av regler för att förebygga och bekämpa sexuella övergrepp mot barn (U 69/2022 rd) 15.10.2024
- Expertutlåtande till riksdagens förvaltningsutskott om statsrådets skrivelse om Europeiska kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av regler för att förebygga och bekämpa sexuella övergrepp mot barn 15.10.2024
- Expertutlåtande till riksdagens förvaltningsutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om informationsutbyte mellan de brottsbekämpande myndigheterna i Europeiska unionens medlemsstater och till vissa lagar som har samband med den 16.10.2024
- Expertutlåtande till riksdagens grundlagsutskott om statsrådets skrivelse om Europeiska kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av regler för att förebygga och bekämpa sexuella övergrepp mot barn 21.10.2024
- Expertutlåtande till riksdagens arbetslivs- och jämställdhetsutskott om regeringens proposition till riksdagen om ändring av lagen om ordnande av arbetskraftsservice och beredskapslagen 30.10.2024
- Expertutlåtande till riksdagens grundlagsutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om informationsutbyte mellan de brottsbekämpande myndigheterna i Europeiska unionens medlemsstater och till vissa lagar som har samband med den 6.11.2024
- Expertutlåtande till riksdagens ekonomiskutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och till lagar som har samband med den 11.11.2024
- Expertutlåtande till riksdagens ekonomiskutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av alkohollagen 14.11.2024
- Expertutlåtande till riksdagens förvaltningsutskott om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och till lagar som har samband med den 11.12.2024

Utlåtande om utvärdering och bekräftelse gällande den interna kontrollen

Som utvärderingsramen för intern kontroll vid dataombudsmannens byrå användes fortsättningsvis den verksamhetsmodell som utarbetats tillsammans med justitieministeriet.

Tillståndet i intern kontroll och riskhantering vid dataombudsmannens byrå har bedömts genom tillämpning av den begränsade referensram för intern kontroll och riskhantering som statens controller-funktion gjort upp.

Den interna kontrollen vid dataombudsmannens byrå bedöms fungera på ändamålsenligt sätt med hänsyn till verksamhetens omfattning och art samt risker. I verkställandet av strategin för 2022–2025 beaktar byrån under hela strategiperioden de områden som utifrån strategiarbetet 2022 kräver utveckling. Delområden som kräver utvecklingsåtgärder är enligt bedömningen för 2024 i synnerhet:

- tillräckliga personresurser vid byrån i förhållande till arbetsmängden, tryggheten av de lagstadgade uppgifterna och de nya uppgifter som myndigheten åläggs till följd av ändringarna i lagstiftningen
- interna förfaringssätt som verkställandet av den förnyade lagstiftningen kräver, inklusive strukturerna i anslutning till verkställandet av förordningen om artificiell intelligens
- frågor som gäller EU:s rättsakter för digitala tjänster och tillsynsmyndighetens behörighet
- utveckling av ledningsstrukturen och verksamhetskulturen
- förtydliga målen för samarbetet med intressentgrupper
- jämn fördelning av arbetet i organisationen
- utredning om huruvida automatiserat beslutsfattande kan användas vid behandlingen av personuppgiftsincidenter.

Planeringen gällande resurser och utveckling av lagstiftning görs i samarbete med justitieministeriet.

Helsingfors 26.5.2025

Anu Talus

dataombudsmannen

Riktlinjer och utlåtanden från Europeiska dataskyddsstyrelsen 2024

Riktlinjer

Guidelines 1/2024 on processing of personal data based on Article 6(1)(f) GDPR

Guidelines 02/2024 on Article 48 GDPR

Utlåtanden

Opinion 04/2024 on the notion of main establishment of a controller in the Union under Article 4(16)(a) GDPR

Opinion 08/2024 on Valid Consent in the Context of Consent or Pay Models Implemented by Large Online Platforms

Opinion 11/2024 on the use of facial recognition to streamline airport passengers' flow (compatibility with Articles 5(1)(e) and(f), 25 and 32 GDPR)

Opinion 22/2024 on certain obligations following from the reliance on processor(s) and sub-processor(s)

Opinion 28/2024 on certain data protection aspects related to the processing of personal data in the context of AI models

Statement 1/2024 on legislative developments regarding the Proposal for a Regulation laying down rules to prevent and combat child sexual abuse

Statement 2/2024 on the financial data access and payments package

Statement 3/2024 on data protection authorities' role in the Artificial Intelligence Act framework

Statement 4/2024 on the recent legislative developments on the Draft Regulation laying down additional procedural rules for the enforcement of the GDPR

Statement 5/2024 on the Recommendations of the High-Level Group on Access to Data for Effective Law Enforcement

Statement 6/2024 on the Second Report on the Application of the General Data Protection Regulation - Fostering Cross-Regulatory Consistency and Cooperation

DATAOMBUDSMANNENS
BYRÅ

PB 800, 00531 Helsingfors
tel. 029 566 6700 (växel)
tietosuoja@om.fi
www.tietosuoja.fi